

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม

นิรมล ตูจินดา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2556

B 20050

THE EDUCATIONAL ADMINISTRATORS OPINION TOWARDS DEVELOPING
GUIDELINE FOR EXPECTED LEARNERS CHARACTERS BASED
ON BUDDHA DHARMA DHAMMA

NIRAMOL TUCHINDA

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

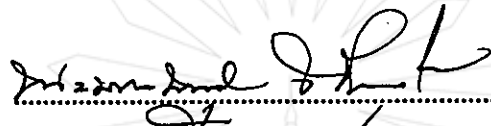
GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

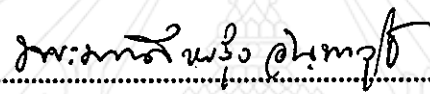
B.E.2556 (2013)

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม
ชื่อนักศึกษา : นรมล ตูจินดา
สาขาวิชา : พุทธศาสนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. บุญร่วม คำเมืองแสน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. กฤตสุชิน พลเสน

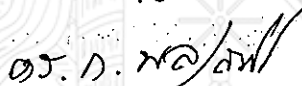
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน (ผศ.ดร.))

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระมหาสายรุ้ง อินทาวุโธ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. บุญร่วม คำเมืองแสน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. กฤตสุชิน พลเสน)

..... กรรมการ
(ดร. สมบูรณ์ วัฒนชะ)

..... กรรมการ
(ดร. สำราญ โคตรสมบัติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Deducational Administrators Opinion Towards
Developing guideline for Expected Learners' Characters
Based on Buddha-Dhamma
Student's Name : Niramol Tuchinda
Department : Buddhist Studies
Advisor : Dr. Boonruam Khammuangsaen
Co-Advisor : Dr. Somboon Watana

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst.Prof.Dr.))

Thematic Committee

P. Sairung Indāvudho Chairman
(Phramaha Sairung Indāvudho (Dr.))

Dr. Boonruam Khammuangsaen Advisor
(Dr. Boonruam Khammuangsaen)

Dr. Kitsuchin Ponsen Co-Advisor
(Dr. Kitsuchin Ponsen)

Dr. Somboon Watana Member
(Dr. Somboon Watana)

Dr. Samran Cotsombat Member
(Dr. Samran Cotsombat)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม
ชื่อนักศึกษา	: นิรมล ตูจันดา
สาขาวิชา	: พุทธศาสนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.กฤตสุขิน พลเสน
ปีการศึกษา	: 2556

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ One - way Anova

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี และด้านการนำผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบแต่ละด้าน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาตามสถานภาพทางเพศ อายุ และประสบการณ์การบริหารทางการศึกษา โดยภาพรวมและความคิดเห็นในด้านต่างๆ ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน คือ อยู่ในระดับมาก

3) ผู้บริหารสถานศึกษาได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนี้ คือ สอนให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง ส่งเสริมกลุ่มนักเรียนวางแผนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะสู่สังคม สอนผ่านการเรียนจากสังคมออนไลน์ยุคปัจจุบัน จัดกิจกรรมยกย่องคนดีศรีแผ่นดิน และจัดให้มีกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์อย่างเป็นระเบียบทั้งโรงเรียน

Thematic Title : The Deducational Adminstra Tors Opinion Towards Developing
Guideline For Expected Learners Chracters Based On Buddha
Dhddha Dhamma

Student's Name : Niramol Tuchinda

Department : Buddhist Studies

Advisor : Dr.Bunrum Kummuangsan

Co-Advisor : Dr.Kitsuchin Ponsen

Academic Year : B.E. 2556 (2013)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows : The purpose of thematic paper were to study, The Educational administrators' opinion towards developing guideline for expected learners' characters based on Buddha-Dhamma offered by office of Phatumtanee educational service area 2. The purpose of thematic paper were to study, comparison and the suggestion of the Educational administrators' opinion towards developing guideline for expected learners' character based on Buddha-Dhamma in the office of Phatumtanee educational service area 2. The sample of this study consisted of 68 people in the office of Phatumtanee educational service area 2. The research instrument was a questionnaire. The data was analyzed by using percentage, standard deviation (S.D.) t - test and One - way Anova

The results of research were found as follows :

- 1) To study the educational administrators' opinions offered by the office of Phatumtanee educational service area 2, were for each aspect environment, activities, learning, pattern, guardians' cooperalevel were at the high level.
- 2) To comparison the educational administrator opinion base on experience, age, sex there were not to find the difference from percent standard to each aspect as the whole were also at the high level.
- 3) The sample suggestion's the educational administrator opinion that, The learners able to prassing to use practice to praccing. There were support the student

planning to practicing to social activities, teaching by social online network, to be raised and the admired activities, To make a merit activities on the Buddhist holy day.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ในการให้คำแนะนำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา ให้คำแนะนำในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูล ทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้แล้วเสร็จ และมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา พริกบุญจันทร์ ดร.กาวี ศรีรัตน์ และ พระครูพิศาลสรนาท ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม

ขอขอบคุณนายวีรพงศ์ เดชบุญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 นายภุชพงค์ ตระกูลรัตนานนท์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี เขต 2 และนางเกตุแก้ว สีสลาโว เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่ปทุมธานี เขต 2 ที่กรุณาประสานงานและแจกแบบสอบถาม พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาจนสำเร็จ

นิมล ตูจันดา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา	13
2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม	22
2.5 สภาพเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2	26
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	40

	ฉ
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	42
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	45
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.1 สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	53
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	65
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาจาก ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุษธานี เขต 2	84
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
5.1 สรุปผลการวิจัย	88
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	101
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	101
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	106
บรรณานุกรม	107

ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	111
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	113
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	117
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	119
ภาคผนวก จ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม	140
ประวัติผู้วิจัย	145

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงคุณลักษณะของบุคคล ระดับการประพุดิเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ของตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	18
ตารางที่ 2.2	แสดงวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพุทธธรรมตามกระแส พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสครองราชย์ครบ 60 ปี	24
ตารางที่ 2.3	แสดงจำนวนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2	27
ตารางที่ 2.4	แสดงการแบ่งขนาดโรงเรียนในสังกัด (ภาครัฐ) ตามจำนวนนักเรียน ปี การศึกษา 2553	27
ตารางที่ 2.5	แสดงจำนวนนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2	27
ตารางที่ 3.1	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2	40
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วน บุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	51
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วน บุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	51
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา	52
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	53
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน การจัดการเรียนการสอน	54

ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	56
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี	59
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	61
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน	63
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.11	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ	66
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ	66

- ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ 67
- ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามเพศ 67
- ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามเพศ 68
- ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามเพศ 68
- ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามเพศ 69
- ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ 69
- ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ 70

- ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ 70
- ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ 71
- ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 71
- ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 72
- ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 72
- ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 73

- ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 73
- ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 74
- ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 74
- ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 75
- ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 75
- ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 76

- ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 76
- ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ 77
- ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 77
- ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 78
- ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 78

- ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 79
- ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 79
- ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 80
- ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 80
- ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา 81

<p>ตารางที่ 4.42</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา</p>	<p>81</p>
<p>ตารางที่ 4.43</p>	<p>แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา</p>	<p>82</p>
<p>ตารางที่ 4.44</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา</p>	<p>82</p>
<p>ตารางที่ 4.45</p>	<p>แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา</p>	<p>83</p>
<p>ตารางที่ 4.46</p>	<p>ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน</p>	<p>84</p>

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

38

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ไข ปัญหาตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิด ความสามารถ การศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของตนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นภารกิจของการศึกษาโดยตรง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการร่วมมือและความสามารถ ในการแข่งขันกับนานาประเทศได้¹

การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ทางด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคคลที่ถึงพร้อมด้วยภูมิรู้และภูมิธรรม โดยการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งการส่งเสริมและมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมอย่างถ่องแท้ ให้มีความสามารถในการถ่ายทอดศาสนา ศีลธรรมแก่ผู้เรียนและศาสนิกชนอย่างแท้จริง เพื่อให้คนไทยสามารถ อยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน กลมกลืนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน²

ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้ให้ความสำคัญถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่ากัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะความรู้พื้นฐานที่

¹ รุ่ง แก้วแดง, คำกล่าวเปิดการสัมมนา เรื่อง วิถีชีวิตเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2543), หน้า 1.

² พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ, เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมสัมมนาวิชาการ และประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2546, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2546), หน้า 284.

จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน³ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 8 ด้านดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ⁴

การที่จะทำให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลัก พุทธธรรม จะต้องร่วมมือช่วยกันในการส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางการศาสนา โรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน อาสาสมัครและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้เป็นกลไกเกื้อหนุนให้คนไทยเป็นคนดี มีคุณธรรม รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะและลดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งมีส่วนร่วมสนับสนุนการสร้างหลักประกันความมั่นคง ในการดำรงชีวิตของประชาชนตลอดทุกช่วงอายุ โดยสร้างการปลูกจิตสำนึกในความรักชาติ และความเป็นไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายในสังคม รวมทั้งส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครในการกระตุ้นให้คนไทยมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคี และความรักชาติ มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ตระหนักถึงคุณค่าของ ความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ปัญหาสังคมที่สำคัญ⁵

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ในการจัดและการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ให้แก่เด็กและเยาวชน อันเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขด้วยกระบวนการปลูกฝังสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ

³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549), (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545), หน้า 21.

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551), หน้า 21.

⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549), อ้างแล้ว, หน้า 47.

ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง⁶

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่มีเพศ อายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ที่ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.3 สมมติฐานทางการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานดังนี้

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน

1.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน

⁶สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ, (ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, 2552), หน้า 2-3.

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 68 โรงเรียน⁷

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบผลการวิจัยครั้งนี้จะได้แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่มีเพศ อายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ที่ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดบริการทางการศึกษา นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2 - 3.

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตรงกัน ผู้วิจัยกำหนดความหมายและขอบเขตของคำต่าง ๆ ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง สภาพความรู้ทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา ผู้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายของการพัฒนางานทางการศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษาผู้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ข้อกำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองดีและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

แนวทางการพัฒนาตามหลักพุทธธรรม หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การใช้ตัวแบบที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การนำผู้ปกครอง-ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น โดยเน้นการอภิปราย และแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม การใช้ตัวแบบ และกรณีตัวอย่าง การให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง การใช้กระบวนการกลุ่ม การใช้การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาทางกาย-จิต (ศีล สมาธิและปัญญา) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการรักชาติศาสนา กษัตริย์ เช่น จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เฝยแพร่แนวพระราชดำรัส พิธีพุทธมาฆะ 2) ด้านการมีวินัย เช่น จัดกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ เช้าก่อนเข้าเรียน ส่งเสริมวินัยการแต่งกาย 3) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมคนดีชื่อตรง บุคคลตัวอย่าง “ชื่อตรงจริงใจ” และ นักเรียนดีชื่อสัตย์ 4) ด้านใฝ่เรียนรู้ เช่น จัดกิจกรรมห้องสมุด (กลุ่มเพื่อนรัก-ยอดนักอ่าน) ส่งเสริมชุมนุมทางวิชาการ จัดกิจกรรมสอบธรรมะศึกษา 5) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เช่น จัดกิจกรรมประกวดคุณธรรมระหว่างห้องเรียน

โครงการส่งเสริมคุณธรรม และ ร่วมพัฒนาคุณธรรมกับผู้ปกครอง 6) ด้านรักความเป็นไทย เช่น จัดกิจกรรม สร้างเสริมมารยาทไทย จัดให้มีห้องปฏิบัติธรรมในโรงเรียน จัดการเข้าร่วมประเพณีไทยในชุมชนท้องถิ่น 7) ด้านอยู่อย่างพอเพียง เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์ ส่งเสริมครอบครัวพอเพียง ส่งเสริมกิจกรรม โรงเรียน/ชุมชนปลอดขยะ (ธนาคารขยะ) และ 8) ด้านมีจิตสาธารณะ เช่น จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จัดกิจกรรมร่วมบริจาคสิ่งของ/บริจาคโลหิต จัดกิจกรรมพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย เป็นต้น

ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี หมายถึง ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม สนับสนุนส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อ ดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น และ ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม เป็นต้น

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณ โรงเรียนให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาพิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาพิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคาร ประกอบในบริเวณโรงเรียน จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพ สักการะ บูชา เป็นต้น

ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน หมายถึง ประชุมชี้แจง ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามี ส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้แก่ผู้เรียน เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธ ธรรมให้ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา วันพ่อและวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เป็นต้น

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นช่วงอายุ 3 ช่วง ได้แก่ 1) อายุ ตั้งแต่ 31 - 40 ปี, 2) อายุระหว่าง 41 - 50 ปี และ 3) อายุ 51 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา หมายถึง ประสบการณ์การบริหารงานด้าน
การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) 10 – 14 ปี,
2) 15 – 19 ปี และ 3) มากกว่า 19 ปี

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อให้การวิจัยครอบคลุม และสอดคล้องตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี หลักการดำรงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม
- 2.5 สภาพเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของความคิดเห็นไว้หลากหลาย ดังนี้ Webster อ้างถึงใน คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ ความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ในจิตใจ ความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามทีคิดไว้¹

Good อ้างถึงใน คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์²

¹ คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์, บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ ต้องการความคิดเห็นของกรรมการสหกรณ์การเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์, (อุดรดิตถ์ : สหกรณ์ภาค การเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2551), หน้า 16-19.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 16-19.

Best อ้างถึงใน สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกในด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลในการพฤติกรรมหรือเหตุการณ์³

Isaak อ้างถึงใน คณะกรรมการสภรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทุกๆ ไป ซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะแต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า⁴

ปทานุกรมสังคมวิทยา อ้างถึงใน คณะกรรมการสภรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทักษะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

3. คำแถลงที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาปรึกษา คำว่า ความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือปฏิเสธต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน⁵

จำรอง เงินดี อ้างถึงใน คณะกรรมการสภรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ให้ความหมายของ ความคิดเห็น ว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้⁶

³ สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ, ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ต่อหลักการเรียนการสอนโดยสรุปเนื้อหาด้วยแผนี่ความคิด, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2554), หน้า 21.

⁴ คณะกรรมการสภรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์, บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ต้องการความคิดเห็นของกรรมการสภรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุตรดิตถ์, อ้างแล้ว, หน้า 16-19.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16-19.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16-19.

บุญเรียง ขจรศิลป์ อ้างถึงใน คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือ ความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้⁷

นันทา ดิงสมบัติยุทธ อ้างถึงใน คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะแสดงข้อเท็จจริง อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในข้อเท็จจริง⁸

สุโท เจริญสุข อ้างถึงใน คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์ กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ⁹

จากการให้ความหมายของความคิดเห็นของท่านทั้งหลาย ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความคิดเห็น กล่าวคือ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

2.1.2 ประเภทของความคิดเห็น

Remmer กล่าวว่า ความคิดเห็น มี 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (Extreme Opinion)

เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก ความหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรง เปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Opinion)

การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย¹⁰

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16-19.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องคล้ายคลึงหรือเหมือนกันเสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม ปัจจัยพื้นฐาน และมีผู้เสนอความคิดไว้พอสรุปได้ ดังนี้

Oskamp อ้างถึงใน สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological Factors)

เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคล นั้น ๆ ได้ ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อ ความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience)

คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือ พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากมาจากน้ำสั้มหวาน เย็น หอม ชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำสั้คั้นที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์ โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence)

เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้ เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้าน ร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคล จะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอด และมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตาม เป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media)

สื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ¹¹

¹¹ สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ, ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอนดุสิตต่อหลักการเรียนการสอนโดยสรุปเนื้อหาด้วยแผนที่ความคิด, อ้างแล้ว, หน้า 21-25.

จำเรียง ภาพจิตร อ่างถึงใน สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า ขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม

หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

2. กลุ่มอ้างอิง

หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำการหนึ่งสิ่งใด ให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา

หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาก็จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมากนัก¹²

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้องและครอบครัว

2.1.4 การวัดความคิดเห็น

Best อ่างถึงใน สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ กล่าวว่า การวัดความคิดเห็น โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าที่มีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคอร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็น และระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง¹³

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 21-25.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารตามแบบอย่างของพุทธศาสนาไว้ว่า การศึกษาพุทธบริหารในที่นี้ได้ใช้หน้าที่ของนักบริหารเป็นกรอบในการพิจารณาหน้าที่ (Function) ของนักบริหารที่มีอยู่ 5 ประการ ตามคำย่อในภาษาอังกฤษ POSDC ประกอบด้วย

P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิก และสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะกับงาน

D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีภาวะผู้นำ

C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร¹⁴

โดยพุทธวิธีบริหารยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่าผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นธรรมาธิปไตย เขายึดถือคติว่าถูกต้องไม่จำเป็นต้องถูกใจข้าพเจ้าหรือต้องถูกใจทุกคน เขากล้าตัดสินใจลงมือทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยไม่พยายามลอมยตัวหนีปัญหา เขายึดถือว่าอำนาจหน้าที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบ เขายอมเสียสละประโยชน์สุขส่วนตน ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น คือ ประโยชน์ส่วนรวม ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ถ้าเห็นว่าจะได้ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่ เพราะสละประโยชน์สุขเล็กน้อย บุคคลควรสละประโยชน์สุขเล็กน้อย เพื่อเห็นแก่ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่”¹⁵

¹⁴ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2549), หน้า 4-5.

¹⁵ วันเพ็ญ เนตรประไพ, “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2553, หน้า 44.

หวน พันธุ์พันธ์ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์การบริหารการศึกษาโดยใช้ทฤษฎี 4 Ps ดังนี้

1. Purpose คือ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ โดยในการบริหารการศึกษานั้น มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ไม่หวังผลกำไรเป็นตัวเงิน

2. People คือ บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารการศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้อำนวยการโรงเรียน อธิการบดี ตลอดจนผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับบริการหรือนักเรียน

3. Process คือ กรรมวิธีในการดำเนินงาน โดยในการบริหารการศึกษานั้นมีกรรมวิธีที่ละเอียดอ่อน มีกรรมวิธีในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่หลากหลาย

4. Product คือ ผลผลิต โดยที่ผลผลิตทางการบริหารการศึกษา คือ ได้คนที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นนามธรรม คือ เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้วสำเร็จการศึกษาออกไป จะได้เด็กที่มีความรู้ มีความคิด มีความสามารถ และเป็นคนดี¹⁶

ชาญชัย อาจินสมจาร ได้นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์

เป็นการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการของงาน (Work Process) เริ่มต้นจากการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ของ Frederick Taylor เป็นแนวคิดที่ได้รับการเผยแพร่อย่างรวดเร็วในตอนต้นของศตวรรษที่ยี่สิบ เริ่มเข้าสู่วงการบริหารการศึกษา “แผนแกรี่” (Gray Plan) หรือที่รู้จักกันอีกชื่อหนึ่งว่า Platoon School of Gary, Indiana (1908) เป็นความพยายามที่จะหลอมหลักสูตรของโรงเรียนกับหลักการสอนของ John Dewey ในการเชื่อมโยงโปรแกรมวิชาการศึกษา ธรรมชาติ ศิลปะ และอุตสาหกรรมการศึกษาขณะที่เพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนไปพร้อมๆ กันด้วย แผนแกรี่และการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ถูกนำมาเชื่อมกันเพื่อลดค่าใช้จ่ายของโรงเรียน และค่าใช้จ่ายต่อเด็กหนึ่งคนในการบริหารโรงเรียน

2. ทฤษฎีการบริหารเชิงคลาสสิก

เป็นการใช้แนวทางการบริหารจากมุมมองขององค์กร โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการศึกษาเรื่องสายการบังคับบัญชาของ Max Weber นักทฤษฎีได้เน้นความจำเป็นในการค้นหาแนวทางในการบริหารองค์กรที่มีความซับซ้อนมากขึ้นด้วยหน่วยต่าง ๆ และหน่วยย่อย ซึ่งไม่จำเป็นต้องตั้งในที่เดียวกัน นักทฤษฎีองค์กรเหล่านี้ เป็นทั้งนักสังเกตและในระดับหนึ่งเป็นผู้ใช้สายการบังคับบัญชา

¹⁶หวน พันธุ์พันธ์, การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ, (นนทบุรี : พันธุ์พันธ์การพิมพ์, 2549), หน้า 4-5.

3. ทฤษฎีระบบ

ได้ให้การสนับสนุนว่า ผู้บริหารองค์การในฐานะระบบที่เป็นหนึ่งเดียว (Unified System) ความคล้ายคลึงกันมาจากชีววิทยาองค์การก็เหมือนกับสิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยอนุระบบต่าง ๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กันทั้งหมด นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในอนุระบบหนึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบอื่น ๆ นักทฤษฎีระบบอภิปรายองค์การในรูปองค์การ¹⁷

จากการศึกษาทฤษฎีการบริหาร พบว่า ทฤษฎีการบริหารที่นำมาใช้กับการศึกษานั้น มีวิวัฒนาการมาเป็นเวลาหลายปี โดยได้นำหลักการบริหารมาเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา โดยเน้นการบริหารงานในระบบโรงเรียน และสถานศึกษา ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้เป็นเพียงแนวทางที่นำเสนอไว้ ส่วนในการจะเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติอย่างไรนั้น ต้องขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละท่านในการนำแนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ไปปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การศึกษาทฤษฎีและแนวคิดและหลักการของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอสาระออกเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลด้านคุณธรรม จริยธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลด้านคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนา รายละเอียดของการนำเสนอ มีดังต่อไปนี้

2.3.1 ทฤษฎีการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลด้านคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ กลุ่มแรกเป็นทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ Piaget และ Kohlberg ที่กล่าวถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละขั้นตามระดับพัฒนาการของมนุษย์ สู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มที่สองได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ Kitchener และ Gilligan ที่กล่าวถึงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลโดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีของ Piaget

ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ Piaget อ้างถึงใน กำแพง จิตตะมาก กล่าวว่าคุณธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผล เชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลซึ่งมีวุฒิภาวะสูงซึ่ง การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์มี

¹⁷ ชาญชัย อาจิมสมาจาร, สู่ทิศทางใหม่ของการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ก้าวใหม่, 2548), หน้า 5-7.

3 ขั้นตอน ขั้นแรก คือ ขั้นก่อนจริยธรรม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ไม่เกิดจริยธรรมแต่สามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัสและมีการพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นต้น ขั้นที่สอง คือ ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง เป็นการเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่ม จะไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้น และขั้นที่สาม ขั้นยึดหลักแห่งตน เป็นขั้นที่บุคคลเกิดหลักความคิด มีการพัฒนาทางสติปัญญาสูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น¹⁸

ทฤษฎีของ Kohlberg

Kohlberg อ้างถึงใน กำแพง จิตตะมาก ได้วิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจริยธรรม (moral development) และแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ 6 ขั้นที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-conventional level)

เป็นระดับที่บุคคลจะตัดสินใจ ทำการใดๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น แบ่งออกเป็น 2 ขั้นได้แก่ ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Obedience and punishment orientation) และขั้นที่ 2 เอกตะบุคคลและการแลกเปลี่ยน (individualism and exchange)

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level)

เป็นระดับที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย เป็นการปรับตัวเลียนแบบหรือคล้อยตามคนในกลุ่มเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคม แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 3 การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Good interpersonal relationship) และขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามบทบาททางสังคม (maintaining the social order)

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post-conventional level)

เป็นระดับที่บุคคลจะต้องใช้การพิจารณาสิ่งที่ดำเนินการ รวมถึงข้อขัดแย้งต่าง ๆ อย่างรอบคอบด้วยตนเอง มีหลักการ ในการปฏิบัติเคารพในความเป็นมนุษย์และมีความเกรงกลัวต่อบาป แบ่งออกเป็น 2 ขั้นได้แก่ ขั้นที่ 5 การทำตามข้อตกลงของสังคมและสิทธิส่วนบุคคล (Social contract and individual right) และ ขั้นที่ 6 การยึดหลักตามสากล (universal principles)¹⁹

¹⁸ กำแพง จิตตะมาก, “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา), 2548, หน้า 29-30.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30-31.

ทฤษฎีของ Kitchener

Kitchener อ้างถึงใน ดุจเดือน พันธมนาวิน กล่าวว่า ถ้าบุคคลปฏิบัติตามหลักทั้ง 5 ประการ นำสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบุคคล จะทำให้สามารถตัดสินใจอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมได้ หลัก 5 ประการดังกล่าว ประกอบด้วย

1. การเคารพในเสรีภาพ (Respect autonomy)

บุคคลมีสิทธิ ในการตัดสินใจในการดำรงชีวิตหรือทำการใด ๆ อย่างเสรีตามความคิดและการเลือกกระทำ ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้อื่นจึงไม่ควรไปรบกวนความสุขหรือสวัสดิภาพส่วนตัวของคนอื่น

2. ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น (Do not harm)

บุคคลต้องระมัดระวังการทำร้ายจิตใจผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ

3. รู้จักสร้างประโยชน์ให้ผู้อื่น (Benefit other)

บุคคลต้องพยายามที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น

4. มีความยุติธรรม (Be just)

บุคคลต้องมีความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยเท่าเทียมกันทุกคน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เดียวกัน

5. มีความซื่อสัตย์ (Be faithful)

บุคคลต้องการรักษาคำมั่นสัญญา เคารพผู้อื่นรวมทั้งการบอกกล่าวแต่ข้อเท็จจริง²⁰

ทฤษฎีของ Gilligan

Gilligan ดุจเดือน พันธมนาวิน กล่าวถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับการมีคุณธรรม ออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

ระดับที่หนึ่ง การยึดประโยชน์ตนเองเป็นหลัก (Orientation toward self-interest) เป็นการเปลี่ยนผ่านจากความเห็นแก่ตัวไปสู่ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

ระดับที่สอง การยึดผู้อื่นเป็นหลัก (Orientation toward others-interest) เป็นการเปลี่ยนผ่านจากความตึงามไปสู่ความจริง ยึดถือความดีคือความเสียสละส่วนตัว

ระดับที่สาม การยึดความสมดุลระหว่างตนเองและผู้อื่น (Focusing on the balance between self and others) ยึดถือความห่วงใย คำนึงถึงเพื่อนร่วมโลก มีความเข้าใจลึกซึ้งต่อตนเองและผู้อื่น และมีการพึ่งพาอาศัยกัน

²⁰ ดุจเดือน พันธมนาวิน, ชุดโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม, 2551), หน้า 85-87.

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการใช้เหตุผลทางคุณธรรมจริยธรรมในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ แตกต่างกัน โดยการประพุดิเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทั้ง 3 ระดับ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2.1²¹

ตารางที่ 2.1 แสดงคุณลักษณะของบุคคล ระดับการประพุดิเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของตนเอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3
1. ยึดตนเองเป็นหลัก	1. ยึดผู้อื่นเป็นหลัก	1. ยึดความสมดุลระหว่างตนเองและผู้อื่น
2. ยึดประโยชน์ตนเองจึงมีความขัดแย้งระหว่างตนเองและผู้อื่น	2. ยึดความดีคือความเสียสละและประโยชน์ส่วนตน	2. ยึดความห่วงใย คำนึงถึงเพื่อนร่วมโลก
3. การเปลี่ยนแปลงจาก ความเห็นแก่ตัวไปสู่ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น	3. การเปลี่ยนแปลงความดีไปสู่ความจริง	3. มีความเข้าใจลึกซึ้งต่อตนเองและผู้อื่น มีการพึ่งพาอาศัยกัน

ทฤษฎีทางพุทธศาสตร์

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาอเทวนิยม เกิดขึ้นสมัยพุทธกาลเมื่อก่อน พ.ศ.2500 ใน ชมพูทวีป (ประเทศอินเดีย) โดยมีพระสมณโคดมเป็นศาสดาผู้ประกาศปรัชญาในแนวคิดนี้เน้นหลักธรรมที่เป็น สัจธรรม วิธีการสอน การเผยแพร่การสืบทอดหลักธรรม สู่การปฏิบัติ เน้นคุณธรรมในการใช้ปัญญา พิจารณาเหตุผล หลักธรรมที่เป็นหัวใจพุทธศาสนานำมาสั่งสอนมี 3 ประการ คือ ให้เว้นความชั่วทั้งปวง ให้ทำความดี และให้ชำระจิตในให้บริสุทธิ์สะอาด

ในหลักธรรมที่พระพุทธศาสนาได้นำมาประกาศเป็นคุณธรรมที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน ได้ทั้งหมด หมายถึง การปฏิบัติตามข้อธรรม ข้อใดข้อหนึ่งย่อมเกี่ยวข้องได้ข้อธรรมอื่นตามมาเป็นแนวคิด ทางจริยศาสตร์ที่กำหนดข้อประพุดิปฏิบัติทางกายและทางจิตใจโดยเริ่มตั้งแต่สิ่งที่เป็นข้อประพุดิปฏิบัติพื้นฐานทางการกระทำทางกายไปสู่ขั้นสูงที่เป็นข้อประพุดิปฏิบัติ ทางความคิดที่มุ่งสู่ ความบริสุทธิ์ หลุดพ้นทางจิตใจ

²¹ดูเดือน พันธุมนาวิณ, การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551), หน้า 21.

ในหลักจริยศาสตร์ของศาสนาพุทธมี 3 ชั้น คือ ชั้นมูลฐาน ชั้นกลางและชั้นสูง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. จริยศาสตร์ชั้นมูลฐาน ประกอบด้วยศีล 5 ธรรม 5 ดังต่อไปนี้

เว้นจากการเบียดเบียน ทำร้ายชีวิตสัตว์หรือมนุษย์ เป็นศีล มีเมตตากรุณา ต่อสัตว์และมนุษย์ เป็นธรรม

เว้นจากการลักฉ้อทรัพย์ เป็นศีล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีอาชีพอสุจริตเป็นธรรม

เว้นจากการประพฤตินอกใจ เป็นศีล สำรวมในกรรมเป็นธรรม

เว้นจากการพูดปด เป็นศีล พูดจริงเป็นธรรม

เว้นจากการเสพดื่มสุราเมรัยเป็นศีล สำรวมระวังเป็นธรรม

2. จริยศาสตร์ชั้นกลาง ประกอบด้วยกุศลกรรมบท 10 ประการ ดังต่อไปนี้

กาย 3 ข้อ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ หรือมนุษย์ หรือเบียดเบียนทำร้ายชีวิต เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤตินอกใจ

ทางวาจา 4 ข้อ คือ เว้นจากการพูดปด เว้นจากพูดยุยงให้แตกร้างกัน เว้นจากพูดคำหยาบ เว้นจากพูดเหลวไหล เพื่อเจ้า

ทางใจ 3 ข้อ คือ ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน ไม่คิดปองร้ายผู้อื่นหรือคิดให้เขาถึงความพินาศ ไม่เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม โดยมีความเห็นถูกต้อง (ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มาตาบิดามีคุณ เป็นต้น)

3. จริยศาสตร์ชั้นสูง ประกอบด้วย มีปัญญาเห็นอริยสัจ 4 ประการ

ความเห็นชอบ คือ มีปัญญาเห็นอริยสัจ 4 ประการ

ความดำริชอบ คือ ดำริในการออกจากกาม ดำริในการไม่ปองร้าย ดำริในการไม่เบียดเบียน

การเจรจาชอบ คือ ไม่พูดปด ไม่พูดส่อเสียด ได้แก่ ยุให้แตกร้าง ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้า

การกระทำชอบ คือ ไม่ฆ่าสัตว์หรือมนุษย์ ไม่ลักฉ้อทรัพย์ ไม่ประพฤตินอกใจ

การเลี้ยงชีพชอบ คือ ไม่หาเลี้ยงชีพในทางที่ผิด ที่มีโทษ ประกอบอาชีพชอบธรรม

ความเพียรชอบ คือ เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้วเพียรทำความดีให้เกิดขึ้น เพียรรักษาความดีที่เกิดขึ้นแล้ว

การตั้งสติชอบ คือ ตั้งสติพิจารณาร่างกาย เวทนา หรือความรู้สึกสุข ทุกข์ ตลอดจนใจไม่ทุกข์ ไม่สุข ใจดีและธรรมรวม 4 ประการ ให้รู้เท่ากันเห็นทั้งความเกิดความดับ

การตั้งมั่นชอบ คือ การทำจิตใจให้สงบเป็นสมาธิอย่างแน่วแน่ที่เรียกว่า ฌาน 4 เป็นที่ยอมรับกันว่าในเรื่องวิธีการสอนของพุทธศาสนา เน้นการสอนแบบอริยสัจ ที่ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการพัฒนาการทางจริยธรรม พระพุทธเจ้าทรงนำเอาสัจธรรมมาแสดงแก่มนุษย์ในรูปที่เรียกว่าอริยสัจ

พิจารณาโดยตนเอง แล้วทำให้เกิดปัญหาพิจารณาจนเห็นว่าความทุกข์หรือปัญหานั้นเกิดขึ้นอย่างไร ความทุกข์หรือปัญหาเหล่านั้นดับลงได้อย่างไร ซึ่งมีลักษณะเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไปและหมุนมาบรรจบกัน เรียกว่าเป็นวงล้อชีวิตหลักธรรมนี้มีชื่อเรียกว่า ปฏิจจสมุปบาท ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เกิดจากการพัฒนาของนักวิชาการไทย เน้นการพัฒนาจริยธรรมด้วยการชี้แนะจากผู้รู้และการคิดพิจารณา โดยตนเอง จริยธรรมที่ระบุตามทฤษฎีนี้ก็คือ การมีความประพฤติดีและละเว้นชั่ว มีจิตใจสะอาดรู้แจ้งในสิ่งจะซึ่งเป็นสภาวะอันแท้จริงของชีวิต

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคลด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักศาสนา

ศาสนา หมายถึง ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ หลักการ สถาบัน หรือประเพณี ที่เป็นที่เคารพ โดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่า ศาสนาเป็นสิ่งที่ควบคุม และประสานความสัมพันธ์ของมนุษย์ ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ศาสนาคือหลักการและวิถีทางที่มนุษย์เลือกใช้ในการดำรงชีวิต มีความเชื่อว่าศาสนานั้นเกิดมาจากความกลัวธรรมชาติ กล่าวคือ สิ่งใดที่มนุษย์กลัว เชื่อ เลื่อมใส และให้ความเคารพนับถือ ได้ชื่อว่าเป็นศาสนาของบุคคลนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ศาสนาพุทธ เกิดจากเจ้าชายสิทธัตถะเห็นความทุกข์ จึงหาแนวทางให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา จนประสบความสำเร็จด้วยวิธีที่เรียกว่าทางสายกลาง เป็นการฝึกจิตด้วยสมาธิ จนถึงซึ่งความรู้แจ้ง และความดับความทุกข์ ทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดับสิ้นซึ่งกิเลส ทรงสอนให้มนุษย์ให้ทำบุญ รักษาศีล และภาวนา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพ้นทุกข์ของมหาชน อย่างไรก็ตาม การศึกษาในปัจจุบัน คำอธิบายของการเกิดขึ้นและ การพัฒนาการของศาสนา สามารถแบ่งได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรก มองว่าศาสนาเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กลุ่มที่สอง มองว่าศาสนาค่อยๆ พัฒนาการไปสู่สภาวะแห่งความจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ และกลุ่มที่สาม มองว่าศาสนาบางศาสนานั้นคือความจริงแท้²³

สำหรับประเทศไทย ประชาชนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา โดยพระมหากษัตริย์ ทรงเป็น อัครศาสนูปถัมภ์ทุกศาสนา ศาสนาสำคัญและมีคนนับถือมากที่สุดในประเทศไทย ได้แก่ ศาสนาพุทธ รองลงมาได้แก่ ศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม โดยหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นหัวใจของศาสนา

²³ กรมการศาสนา, คู่มือพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2550), หน้า 21.

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

ศาสนาพุทธ หรือ พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่เกิดในประเทศอินเดียก่อนพุทธศักราช 45 ปี นับว่าเป็นศาสนาที่สำคัญที่สุดในโลกศาสนาหนึ่ง มีผู้นับถือหลายร้อยล้านคนโดยเฉพาะในประเทศต่าง ๆ ทางเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้ให้กำเนิดพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า หรือพระนามเต็มว่า สิทธัตถะ เมื่อตรัสรู้แล้วพระองค์เสด็จ สั่งสอนประชาชนในแคว้นต่าง ๆ ในประเทศอินเดีย เพื่อหาทางที่จะนำประชาชนไปสู่ความพ้นทุกข์เป็นเวลาถึง 45 ปี จนกระทั่งพระชนมายุได้ 80 พรรษา จึงปรินิพพาน หลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว สาวกของพระองค์ก็ยังช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อมา จนกระทั่งถึงประมาณ พ.ศ.300 พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งเมืองปาฏลีบุตร ร่วมกับคณะสงฆ์ได้ส่งพระสงฆ์ ออกประกาศพระพุทธศาสนา ทั้งภายในและภายนอกประเทศอินเดีย คณะสงฆ์สายหนึ่งได้เข้ามายังสุวรรณภูมิ อันได้แก่ดินแดนในเขตประเทศพม่าและไทย ในปัจจุบัน พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นในดินแดนนี้ ตามลำดับ จนกระทั่งถึงสมัยสุโขทัยเป็นราชธานี พ่อขุนรามคำแหงมหาราชจึงได้ทรงรับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และเป็นศาสนาประจำชาติเรื่อยมา トラบถึงทุกวันนี้ แม้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ตราไว้ว่าพระมหากษัตริย์จะต้องทรงเป็น พุทธมามกะ และทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก คือ แม้พระองค์จะทรงนับถือพระพุทธศาสนา แต่พระองค์ก็พระราชทานความอุปถัมภ์แก่ศาสนาอื่น ๆ ในเมืองไทยด้วยเช่นกัน พระพุทธศาสนากับชนชาติไทย คลุกเคล้ากันมาเป็นเวลายาวนาน ศิลปะและวัฒนธรรมตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติไทยก็ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น

ธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามีมากมายที่ได้ทรงแสดงไว้ ถ้านับเป็นธรรมชั้นแล้วมีจำนวนถึง 84,000 พระธรรมชั้นนี้ เพื่อให้เหมาะสมแก่อุปนิสัยใจคอ จริต ฐานะหรือระดับสติปัญญาของผู้ฟังสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม โดยหลักการใหญ่ของหัวข้อธรรมเหล่านั้นทั้งหมด สรุปเป็นหลักทั่วไปได้ 3 ประการ คือ

ละเว้นความชั่ว (สพฺพปาปสฺส อกรมฺ) (Never do any evil) การใดๆ ก็ตามที่ทำไป ทางกาย พูด ทางวาจา หรือคิดทางใจแล้วจะยังผลให้

1. ตนเองเดือดร้อน
2. คนอื่นเดือดร้อน
3. ทั้งตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

4. ไม่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น สิ่งนั้นจัดว่าเป็น ความชั่ว จะต้องงด ละ เลว เว้น หลีกเลียง ห่างไกลให้ได้

บำเพ็ญความดีให้เกิดขึ้น (กุศลสสุปสมปatti) (Always do good) การใด ๆ ก็ตามที่ทำ ทางกาย พุดทางวาจา หรือคิดทางใจแล้วจะยังผลให้

1. ตนเองไม่เดือดร้อน
2. ผู้อื่นไม่เดือดร้อน
3. ตนเองและผู้อื่นไม่เดือดร้อน

4. เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น สิ่งนั้นจัดว่าเป็นความดีใครประพฤติปฏิบัติเข้าเรียกว่า ประพฤติดี ทุกคนควรประพฤติแต่ความดี

การชำระจิตใจให้สะอาด (สจิตตปริโยทปนั) (Purify your minds) การใด ๆ ก็ตามที่ ทำให้ สิ่งที่ทำ คำที่พูด อารมณ์ที่คิด แล้วทำให้จิตใจสะอาดประณีตสูงขึ้นด้วยคุณธรรม เช่น ทาน สันโดษ เมตตากรุณา ปัญญา ซึ่งเป็นเครื่องขจัดความโลภ ความโกรธ และความหลง อันเป็นเครื่องเศร้าหมอง ใจให้บรรเทาเบาบางไปจากจิตใจ

นอกจากนี้หลักธรรมอื่น ๆ ทางพุทธศาสนายังมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมด กล่าวคือ การปฏิบัติตามธรรมข้อใดข้อหนึ่งย่อมเกี่ยวข้องกับธรรมข้ออื่น ๆ จัดได้ว่าเป็นแนวความคิดทาง จริยศาสตร์ที่เป็นการกำหนดข้อประพฤติปฏิบัติสู่คุณลักษณะของบุคคลเป็นพื้นฐานทาง การกระทำ ทางกายไปสู่ขั้นสูงที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติทางความคิดที่มุ่งสู่การหลุดพ้นทางจิตใจ²⁴

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกระแสพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสครองราชย์ครบ 60 ปี ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2549 พระบรมวงศานุวงศ์และพสกนิกรชาวไทยได้เข้าเฝ้าฯ ถวาย พระพรชัยมงคล เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ 60 ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัส ตอบแก่มหาสมาคม ดังนี้

“ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางมหาสมาคม พร้อมพรั่งด้วยบุคคล จากทุกสถาบันในชาติ ตลอดจนประชาชนชาวไทย ขอขอบใจในคำอำนวยพร และการเฉลิมฉลอง ยิ่งใหญ่ที่ทุกคนตั้งใจจัดให้ข้าพเจ้าเป็นพิเศษ ทั้งรัฐบาลได้จัดงานครั้งนี้ได้เรียบร้อยและงดงาม น้ำใจ ไมตรีของประชาชนชาวไทยที่ร่วมกันแสดงออกทั่วประเทศ รวมทั้งที่พร้อมเพรียงกันมาในวันนี้ นำ ปลาทูปล้มใจมาก เพราะแต่ละคนได้แสดงออกและตั้งใจมาด้วยความหวังดีจากใจจริง จึงขอขอบใจทุก ๆ คน จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนทุกฝ่าย ทำให้ ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้น นึกถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทย เราสามารถร่วมมือ ร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, รายงานการศึกษาวิจัยการศึกษารูปแบบ และวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม, อ้างแล้ว, หน้า 28-30.

ประการแรก คือ การที่ทุกคนคิด พุด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กันให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และกับประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎ กติกา และในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิด ความเห็นของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดี ที่เจริญนี้ยังมีพร้อมมูลในกาย ใจของคนไทยก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป ได้จึงขอให้ท่านทั้งหลายในมหาสมาคมนี้ ทั้งประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าได้รักษาจิตใจและคุณธรรมนี้ไว้ให้เหนียวแน่นและถ่ายทอดความคิดจิตใจนี้กันต่อไป อย่าให้ขาดสาย เพื่อให้ประเทศชาติของเราดำรงยืนยงอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งในปัจจุบันและในภายหน้า ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล จงดคุ้มครองรักษาประเทศไทย ให้ปลอดภัยจากภัยอันตรายทุกสิ่ง และอำนวยความสุข ความเจริญสวัสดิ์ ให้เกิดมีแก่ประชาชนชาวไทยทั่วกัน”²⁵

เมื่อพินิจพิเคราะห์กระแสพระราชดำรัสดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากระแสพระราชดำรัสที่ทรงเน้นย้ำทั้ง 4 ประการนั้น ประกอบไปด้วยคุณลักษณะของบุคคลด้านคุณธรรมจริยธรรมย่อย ๆ ที่สอดแทรกไว้รวม 9 ประการ ซึ่งเป็นแนวทางที่ประเสริฐยิ่งในการดำเนินชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมไทยในปัจจุบัน รายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพุทธธรรมตามกระแสพระราชดำรัส
เนื่องในวโรกาสครองราชย์ครบ 60 ปี

ความในกระแสพระราชดำรัส	คุณธรรมจริยธรรม	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร 2551
ประการแรก คือ การที่ทุกคนคิด พุด ทำด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน	กัลยาณมิตร	รักความเป็นไทย

²⁵ ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส, “ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2549-2550”, 10 พฤษภาคม 2555, <<http://www.sufficiencyeconomy.org/show.php>> (10 May 2013).

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ความในกระแสพระราชดำรัส	คุณธรรมจริยธรรม	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของหลักสูตร 2551
ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงานประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผลทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่นและกับประเทศชาติ	ความสามัคคี การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ	มีจิตสาธารณะ มุ่งมั่นการทำงาน รักชาติศาสน์กษัตริย์
ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริตในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมเสมอกัน	ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความยุติธรรม	ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย
ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิดความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียบตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล	ความมีสติสัมปชัญญะ	อยู่อย่างพอเพียง ใฝ่เรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้โดยมีขั้นตอนการพัฒนาตั้งแต่ระดับต้นที่คำนึงถึงประโยชน์ตนเอง ยึดตนเองเป็นหลัก ไปจนถึงขั้นสุดท้ายที่มีการคำนึงถึงประโยชน์ผู้อื่นและสังคม และผู้ปฏิบัติตนตามกรอบมาตรฐานของสังคม สอดคล้องกับหลักศาสนาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกัน ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง สำหรับแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นั้นเป็นผลงานของนักปรัชญาทางจริยธรรมในเบื้องต้น ต่อมาเป็นผลงานของนักจิตวิทยา และนักวิชาการทุกสาขามุ่งเน้นการสร้างทัศนคติที่ดี อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน

2.5 สภาพเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.5.1 สภาพปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ภายในโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เลขที่ 99 หมู่ที่ 16 ถนนวิภาวดีรังสิต ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีเขตบริการการศึกษา 3 อำเภอ คือ อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอหนองเสือ

2.5.2 ภารกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รับผิดชอบบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอหนองเสือ มีโรงเรียนในสังกัดภาครัฐจำนวน 68 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 45 โรงเรียน รวม 113 โรงเรียน มีภารกิจสำคัญคือ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาเป็นที่น่าพอใจ สามารถแข่งขันในระดับสากลได้

2.5.3 ข้อมูลพื้นฐาน

จำนวนโรงเรียนภาครัฐ ในสังกัดแยกตามเขตพื้นที่อำเภอ ดังนี้

อำเภอลำลูกกา	จำนวน 30	โรงเรียน
อำเภอธัญบุรี	จำนวน 12	โรงเรียน
อำเภอหนองเสือ	จำนวน 26	โรงเรียน

จำนวนโรงเรียนภาคเอกชน ในสังกัดแยกตามเขตพื้นที่อำเภอ ดังนี้

อำเภอลำลูกกา	จำนวน 20	โรงเรียน
อำเภอธัญบุรี	จำนวน 23	โรงเรียน
อำเภอหนองเสือ	จำนวน 2	โรงเรียน ²⁶

²⁶สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ, (ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, 2555), หน้า 21.

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

โรงเรียนใน สพ.ปท.2	จำนวนโรงเรียนเปิดสอนในระดับ						รวม
	อ.1 - อ.3	อ.1-ป.6	ป.1-ป.6	อ.1-ม.3	อ.1-ม.6	ม.1-ม.6	
ภาครัฐ	-	47	1	18	2	0	68
ภาคเอกชน	13	18	4	7	3	0	45
รวม	13	65	5	25	5	0	113

ตารางที่ 2.4 แสดงการแบ่งขนาดโรงเรียนในสังกัด (ภาครัฐ) ตามจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2553

ประเภทโรงเรียน (7 ขนาด)	จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ขนาดที่ 1	1 - 120	14	20.59
ขนาดที่ 2	121 - 200	17	25.00
ขนาดที่ 3	201 - 300	11	16.18
ขนาดที่ 4	301 - 500	11	16.18
ขนาดที่ 5	501 - 1500	12	17.65
ขนาดที่ 6	1501 - 2500	2	2.94
ขนาดที่ 7	2500 ขึ้น	1	1.47
รวมทั้งสิ้น		68	100.00

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ระดับชั้น	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	รวม จำนวนนักเรียน
	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียน	
อนุบาล 1 (สข.)	0	2,635	2,635
อนุบาล 1 (รัฐ), อนุบาล 2 (สข.)	2,214	3,028	5,242
อนุบาล 2 (รัฐ), อนุบาล 3 (สข.)	2,237	2,952	5,189
รวมก่อนประถม	4,451	8,615	13,066
ประถมศึกษาปีที่ 1	2,976	3,029	6,005
ประถมศึกษาปีที่ 2	3,040	3,061	6,101
ประถมศึกษาปีที่ 3	2,853	2,868	5,721

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ระดับชั้น	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	รวม
	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 4	2,899	3,083	5,982
ประถมศึกษาปีที่ 5	2,882	2,924	5,806
ประถมศึกษาปีที่ 6	2,836	2,891	5,727
รวมประถมศึกษา	17,486	17,856	35,342
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1,829	860	2,689
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1,694	983	2,677
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1,474	917	2,391
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น	4,997	2,760	7,757
มัธยมศึกษาปีที่ 4	117	155	272
มัธยมศึกษาปีที่ 5	103	80	183
มัธยมศึกษาปีที่ 6	70	100	170
รวมมัธยมศึกษาตอนปลาย	290	335	625
รวมทั้งสิ้น	27,224	29,566	56,790

หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่า ระบบวิชาความรู้ทางพระพุทธศาสนา สามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาตามหลักพุทธธรรมได้ โดยการศึกษาดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคน แล้วนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด ดังปรากฏหลักฐานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พระมหาใจ สอนไผ่ วิจัยเรื่อง “การศึกษาในสังคัมพระพุทธศาสนาตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก” ซึ่ง พระมหาใจ สอนไผ่ เป็นผู้ศึกษาค้นคว้า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย ประเภทวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งแหล่งข้อมูลหลักในการวิจัย ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พุทธศักราช 2525 เล่มที่ 1-45 ผลการวิจัยพบว่า พระพุทธศาสนามีความเห็นว่า ชีวิตมนุษย์ประกอบด้วยชั้น 5 การทำงานประสานกันของชั้น 5 ทำให้มนุษย์รับรู้โลกได้ โดยมีช่องทางติดต่ออยู่ 2 ชุด คือ ชุดที่รับเข้า ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ และชุดที่แสดงออก ได้แก่ กาย วาจา และใจโลกที่ศึกษา คือ โลกตามการรับรู้ของมนุษย์เอง ได้ผลการศึกษา คือ ปัญญารู้ตามความเป็นจริง คือรู้ชัดในอริยสัจ 4 ซึ่งพระพุทธศาสนาอธิบายไว้หลายนัย จากมรรคมีองค์ 8 ปรับให้เป็นหลักการปฏิบัติเพื่อการศึกษาจากหยาบไปหาประณีต เป็น 3

ประการ เรียกว่า ไตรสิกขา อันจะนำ ผู้ศึกษาบรรลุภาวะชีวิตที่สมบูรณ์ คือ มีปัญญาพ้นทุกข์สิ้นเชิง และเป็นเป้าหมายการศึกษาในระดับอุดมคติด้วยพระพุทธศาสนาพิจารณาเป้าหมายและ/หรือผลการศึกษาไว้หลายแนว แต่ละแนวให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาในแง่มุมที่ต่างกัน กิจกรรมการศึกษาก็สืบเนื่องจากไตรสิกขา เมื่อทำกิจกรรมการศึกษาก็มีกระบวนการศึกษาเกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงทางศีล สมาธิ ปัญญา กัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการศึกษา ในเรื่องการประเมินผลทำได้ด้วยตัวผู้ศึกษาเองและโดยผู้อื่น ขณะเดียวกันก็มีสื่อบทต่างๆ องค์กร และสังฆโยชน์เป็นเกณฑ์ ในการประเมินส่วนสังคมพุทธศาสนามี 2 ประเภท สังคมฆราวาส และสังคมผู้บวช ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมการศึกษา มีการเลือกสรรสมาชิก การจัดระเบียบสังคมโดยอาศัยวินัยสงฆ์เป็นหลัก และเป็นสังคมที่มีโอกาสในการศึกษา และบรรยากาศทางการศึกษาสูงกว่าสังคมฆราวาส²⁷

วาร์ณี วงศ์วิเชียร ในประเด็นการศึกษาตามหลักพุทธธรรมนี้ ปรากฏว่ามีผู้เชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาได้เสนอแนวคิดไว้หลายท่าน เช่น พระเทพเวที (ประยุตต์ ปยุตโต) พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาโณ) ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้สนใจติดตาม ศึกษาวิเคราะห์ “แนวคิดทางการศึกษาของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) โดยผู้วิจัยคือ วาร์ณี วงศ์วิเชียร ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของการศึกษา ที่ควรจะเป็นตามแนวคิดของท่าน เน้นการนำหลักพุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้กับการศึกษา โดยการศึกษาตามแนวนี้คือ กระบวนการสร้างปัญญาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตทั้งใน ส่วนบุคคลและสังคม และนำไปสู่ความเป็นอิสระ แก้ปัญหาได้ ทำให้เกิดความสุข หรือหลุดพ้นจากความทุกข์ (วิมุตติ) แต่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนตามแนวคิดนี้ต้องมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ทางกาย ทางสังคม ทางจิตใจและทางปัญญา โดยผู้สอนต้องสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญา ความคิดที่ถูกต้อง กระบวนการเรียนการสอนที่จัด ต้องเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ที่บริสุทธิ์ ปราศจากอวิชชา และตัณหา เป็นการสร้างปัญญา ฉันทะ และกรุณา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ คือ ความพ้นทุกข์ หลักสูตรตามแนวคิดนี้ได้แก่ การใช้หลักบูรณาการคู่กับพัฒนาการในทุกระบบ ทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา²⁸

นอกจากนั้น ในการศึกษาเรื่อง “พุทธปรัชญากับการศึกษา” โดยพระมหาสัญญา สวัสดิ์โรสง สรุปความได้ว่า การที่ผู้ศึกษาจะบรรลุความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่งของการศึกษานั้น ต้องขึ้นอยู่กับความพยายามของผู้ศึกษา (Self – effort) ซึ่งธรรมชาติที่แท้จริงของการศึกษาในทรงสนะของพุทธปรัชญา

²⁷ พระมหาใจ สอนไผ่, “ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของสามเณรผู้เรียนบาลี”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2547, 121 หน้า.

²⁸ วาร์ณี วงศ์วิเชียร, “การพัฒนาชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา”, วารสารดวงแก้ว, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2550) : 21.

ได้แก่ การไม่เลือกชั้นวรรณะ เล็งประโยชน์และความสุข มีทั้งเพื่อตัวเองและเพื่อผู้อื่น มีลักษณะเป็นการพัฒนาทั้งกายและจิต เป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตามลำดับ จุดมุ่งหมายของการศึกษามองได้ 2 ลักษณะ คือมองจากแง่ของศาสนาหรือผู้ให้การศึกษา ได้แก่ การศึกษาเพื่อความตั้งมั่นของศาสนา การศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือสอบสวนคำสอน และการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเผยแผ่ศาสนา จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ ตัวผู้รับคำสอน จะได้แก่การศึกษาในฐานะเป็นอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติธรรม และการศึกษา ในฐานะเป็นอุปกรณ์สำหรับการดำรงชีพ²⁹

จารุพรธน กุลติลล ในส่วนของหลักการและกระบวนการศึกษาตามหลักพุทธธรรมนั้น ได้ปรากฏในงานวิจัยเอง “หลักการและกระบวนการของการเรียนรู้และการสอนตามหลักพุทธธรรม” ซึ่งศึกษาโดยจารุพรธน กุลติลล พบว่า พุทธธรรมมีบทบาทเด่นชัดในการเรียนการสอนและการส่งเสริมกระบวนการในการสร้างเสริมและพัฒนาสัมมาทิฐิเป็นอย่างมาก พุทธธรรมมีคำอธิบายและแนวทางเสนอแนะต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตในทุกๆระดับ จวบจนระดับสูงสุดหรือระดับที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่มวลชีวิตพึงมีได้ หรือแม้แต่การเสนอเครื่องมือที่ช่วยต่อกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ได้ (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา)

กระบวนการเรียนการสอน ตามหลักพุทธธรรม สามารถจัดสรุปในองค์ธรรม “อริยสัจ 4” ได้ ไม่ว่าจะในส่วนของคุณมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน วิธีการปฏิบัติ และการตรวจสอบประเมินผล องค์ธรรมทั้ง 4 ของอริยสัจ ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับ “ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค” สรุปได้ดังนี้

1. การเรียนการสอน เพื่อให้รู้ลักษณะหรือธรรมชาติของทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร มีลำดับและสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร ในแต่ละองค์ธรรม
2. การเรียนการสอนการปฏิบัติตามกิจในอริยสัจ 4 ของแต่ละองค์ธรรม ได้แก่
 - 2.1 การกำหนดรู้ทุกข์ การทำความเข้าใจทุกข์หรือลักษณะของปัญหาที่เผชิญ
 - 2.2 การรู้ชัดในสาเหตุของทุกข์หรือปัญหาว่า ควรละควรแก้ที่ตรงสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุหลักของทุกข์ในชีวิต คือ ตัณหา
 - 2.3 การรู้ชัดในเป้าหมาย หรือกำหนดเป้าหมาย และมีความซาบซึ้งพอใจในเป้าหมายที่จะพึงเกิดเมื่อแก้ปัญหาได้ และเป้าหมายสูงสุดในชีวิตที่ควรบรรลุ คือ การพ้นทุกข์

²⁹พระมหาสิญญา สวัสดิ์โรสง, “ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกามนัถิอพระพุทธานุศาสนานักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโครงการพุทธบุตร”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์), 2549, 156 หน้า.

2.4 การรู้ในวิธีการแก้ปัญหาว่า เมื่อกระทำตามวิธีการนั้นแล้วสามารถแก้ปัญหาได้ ทำให้ลดทุกข์ หมดทุกข์ได้ ในการพัฒนาชีวิตนั้น มรรคหรือวิธีการแก้ทุกข์ที่สมบูรณ์ ที่ควรทำให้มากคือ มรรคมืองค์ 8 หรือการปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา

3. การประจักษ์ในผลของอริยสัง 4 เมื่อมีการเรียนรู้ หรือปฏิบัติในมรรคในหนทางที่ถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนจะประจักษ์ชัดด้วยตนเอง และจะมีความสามารถในการรู้และการตรวจสอบตนเองได้ว่า ตนรู้และได้รับผลการปฏิบัติอย่างไรบ้าง กล่าวคือ รู้ว่าทุกข์ตนได้กำหนดรู้แล้วเข้าใจปัญหาถูกแล้ว รู้ว่าสมุทัยก็ได้ละได้แล้ว สาเหตุปัญหาแก้ได้แล้ว รู้ว่าเป้าหมายหรือประโยชน์ที่พึงได้รับก็ได้รับแล้ว และรู้ว่ามรรคนั้นได้เจริญแล้ว ได้ปฏิบัติตามวิธีการที่ตนนั้นแล้ว การตรวจสอบและประเมินผลจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเองเป็นการตรวจสอบและประเมินจากการประจักษ์ภาวะโดยตรง สำหรับการตรวจสอบและประเมินผลดังกล่าวโดยผู้อื่นก็มีความเป็นไปได้ในลักษณะการตรวจสอบโดยอ้อม ด้วยการสังเกตผ่านทาง การแสดงออกทางกายและวาจา

ระดับและประเภทของการเรียนการสอนในทางพุทธธรรม กำหนดได้สองระดับ คือ

1. ระดับโลกุตตรธรรม ที่มุ่งประโยชน์สูงสุด คือ หมดทุกข์โดยสิ้นเชิงเป็นหนทางสู่ภาวะการไม่ปรุงแต่ง

2. ระดับโลกียธรรม หรืออาจเรียกอีกลักษณะว่าระดับศีลธรรม ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน และประโยชน์ภายหน้า (ภพหน้า) เป็นหนทางสู่ภาวะชีวิตที่ทุกข์น้อยลง ด้วยการเป็นอยู่และสัมพันธ์กับชีวิตอื่นลักษณะเบียดเบียนกันน้อยลง เกื้อกูลกันและกันมากขึ้น

สภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธธรรม ให้มีความสำคัญกับทั้งเหตุและปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน เพราะต่างมีผลต่อลักษณะและทิศทางของการเรียนรู้และการรู้ได้มาก คือ เหตุนั้นเป็นการปรุงแต่งให้แต่ละชีวิตมีรายละเอียดที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย มีปัจจัยภายในแตกต่างกันหลายลักษณะ เช่น มีสัญญาเดิม มีศรัทธาที่ต่างกัน ศักยภาพของความเพียร สติ สมาธิ และปัญญา (โยนิโสมนสิการ) มีต่างกัน อีกทั้งเหตุเดิมจะมีผลต่อโอกาสการพบปัจจัยใหม่ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจึงมีลักษณะเฉพาะตนที่ต้องการวิธีการสอนที่ลักษณะสอดคล้องกับตน ทั้งปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมเชิงชีวิตสังคมและสภาพแวดล้อมกายภาพเชิงวัตถุ ล้วนมีผลต่อลักษณะและทิศทางการเรียนรู้ได้ ทำนองเดียวกับปัจจัยภายใน เช่น สัญญาดังที่กล่าวแล้วข้างต้น โดยปัจจัยภายนอกที่ดีที่สำคัญ คือ ปัจจัยทางชีวิต สังคม เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู อาจารย์ และแม่ผู้คนรอบข้างในสังคม ควรมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร เพราะกัลยาณมิตรมีความสำคัญต่อการชี้นำและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ถูกที่ควรได้มาก ส่วนปัจจัยภายนอกทางกายภาพก็มีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ให้เป็นไปได้ดีได้ ถ้าสิ่งแวดล้อมทางกายภาพนั้นมีลักษณะเหมาะสม (สัปปายะ) อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมทางวัตถุมีลักษณะที่ต้องการการจัดการ ทั้งการแสวงหา การดูแลรักษา และ

การปรับใช้ หลักสันโดษ และการรู้ประมาณในการบริโภค มีความจำเป็นต้องนำมาเป็นหลักในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุด้วย เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด และคุณค่าที่แท้ของวัตถุนั้นโดยไม่เสียเวลากับการแสวงหาและดูแลรักษาวัตถุนั้นมากไป โดยการฝึกสมาธิ ฝึกสติ และวิธีคิดที่นำเอาศีลธรรม³⁰

ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือ และมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมาช้านาน จนกล่าวได้ว่า หลักคำสอน และแนวทางในการปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเป็นอย่างมาก ดังปรากฏในรายงานผลการศึกษาต่อไปนี้

วราภส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์ ได้ทำวิจัย เรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมถึง 3 หลัก หลักการครองตน หลักการครองคน หลักการครองงาน และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม วิธีการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงพัฒนา ใช้เทคนิควิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และเทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับหลักการบริหารการศึกษา มี จำนวน 21 หลักธรรม แยกตามหลักการครองตน การครองคน และการครองงาน ได้ดังนี้ การครองตน สอดคล้องกับ 19 หลักพุทธธรรม ได้แก่ กัลยาณมิตตตา โยนิโสมนสิการ ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 ธรรมทำให้งาม 2 ธรรมมีอุปการะมาก 2 กุศลมูล 3 สันโดษ 3 สุจริต 3 อธิปไตย 3 ฆราวาสธรรม 4 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อธิษฐานวัตถุ 4 อธิษฐานธรรม 4 เบนอรรถธรรมพละ 5 กัลยาณมิตรธรรม 7 สัมปยุตธรรม 7 อริยทรัพย์ 7 และทศพิธราชธรรม การครองคน สอดคล้องกับ 15 หลักพุทธธรรม ได้แก่ กัลยาณมิตตตา โยนิโสมนสิการ ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 ธรรมทำให้งาม 2 กุศลมูล 3 สุจริต 3 อธิปไตย 3 ฆราวาสธรรม 4 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 กัลยาณมิตรธรรม 7 สัมปยุตธรรม 7 อปริหานิยธรรม 7 อริยทรัพย์ 7 และทศพิธราชธรรม การครองงานสอดคล้องกับ 10 หลักพุทธธรรม ได้แก่ กัลยาณมิตตตา โยนิโสมนสิการ ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 ธรรมทำให้งาม 2 ธรรมมีอุปการะมาก 2 สุจริต 3 อิทธิบาท 4 พละ 5 ฆราวาสธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 และสัมปยุตธรรม 7 นอกจากนี้ ยังพบว่า มีจำนวน 7 หลักธรรมที่สอดคล้องกับหลักการบริหารการศึกษาด้านการครองตน การครองคน และการครองงาน ได้แก่ กัลยาณมิตตตา โยนิโสมนสิการ ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 ธรรมทำให้งาม 2 สุจริต 3 ฆราวาสธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 และสัมปยุตธรรม 7³¹

³⁰ จารุพรรณ กุลดิลก, จิตตปัญญา (Contemplative Education), (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549), หน้า 63-67.

³¹ วราภส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”, วารสารศึกษาศาสตร์, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2553) : 63-84.

สุมน อมรวิวัฒน์ ศึกษาเรื่อง วิธีการเรียนรู้ คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สังเคราะห์ และเรียบเรียงเอกสารที่บ่งบอกคุณลักษณะที่พึงประสงค์และกระบวนการสร้างวิธีการเรียนรู้ของเด็กไทยในช่วงอายุ 0 – 6 ปี 7 – 12 ปี 13 – 18 ปี และ 19 – 20 ปี วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเอกสาร โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสกัดสาระสำคัญจากเอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาของชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปณิธานของสถาบันอุดมศึกษา เอกสารการประชุม ระดมความคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและบริบทด้านต่างๆ ของสังคมไทย โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาจำกัดลงในช่วงชีวิตตั้งแต่ปฏิสนธิถึงอายุ 20 ปี

ผลการศึกษาพบว่า วิธีการเรียนรู้สามารถจำแนกตามช่วงวัยได้ 4 ช่วง รายละเอียดของแต่ละช่วง มีดังนี้ 1) วิธีการเรียนรู้ของเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี จะต้องเปลี่ยนหลักคิดใหม่จากการเลี้ยงดูให้เติบโตเป็นการพัฒนาเด็กรอบด้านทั้งทางกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพ เน้นการสัมผัสและสัมพันธ์กับพ่อแม่ ครอบครัว ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นการเรียนจากการเล่น เรียนรู้จากสื่อต่างๆ ที่ปลูกเร้าให้คิดแก้ปัญหา จินตนาการ สร้างสรรค์ และเป็นการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาขั้นต่อไปโดยพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู โรงเรียน ครูและผู้ใหญ่จะต้องมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการสร้างวิธีการเรียนรู้อยู่เสมอ 2) วิธีการเรียนรู้ของเด็กอายุ 7 – 12 ปี วิธีการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยนี้เป็นการพัฒนาจากชั้นปฐมวัย เข้าสู่วิธีการเรียนรู้ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ในสังคมสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ชีวิต และวิธีการเรียนรู้จากสื่อโสตทัศน์ อิเล็กทรอนิกส์ต้องบูรณาการกับการมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญา อันเฉียบแหลมและกำลังกายอันสมบูรณ์ ทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต อย่างไรก็ตาม เด็กอายุระหว่าง 11 – 12 ปี เป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น พ่อแม่และครูควรมีความสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิด เอาใจใส่ สนใจรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ กิจกรรมพัฒนา นักเรียน การแนะแนว และกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการวางแผนและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ 3) วิธีการเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 13 – 18 ปี ช่วงวัยนี้คือช่วยวัยรุ่นการพัฒนาในเด็กช่วงวัยนี้มีความเพียรที่บริสุทธิ์ มีปัญญาที่เฉียบแหลมและกำลังกายที่สมบูรณ์ได้นั้น เด็กจะต้องมีความพร้อม 7 ประการ ได้แก่ ความพร้อมในการแสวงหาและค้นพบความรู้ ความพร้อมด้านคุณธรรมและวัฒนธรรม ความพร้อมทางด้านทักษะชีวิตและวินัยชีวิต ความพร้อมทางด้านการคิดและจินตนาการ ความพร้อมด้านสังคมและมนุษย์สัมพันธ์ ความพร้อมทางด้านการทำงานและความสามารถในงานอาชีพและความพร้อมของสมรรถนะในการแข่งขัน 4) วิธีการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหนุ่มสาวอายุ 19 – 20 ปี แบ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา กับวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคุณลักษณะตามช่วงวัยสรุปเป็นเครื่องหมายแสดงวิถีชีวิตที่ดีงามหรืออรุณของการศึกษา 7 ประการ ได้แก่ รู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดี มีชีวิตและอยู่ร่วมกับสังคมเป็นระเบียบ

ด้านวินัย พร้อมด้วยแรงจูงใจใฝ่รู้อ้างสรรค มุ่งมั่นพัฒนาตนให้เต็มศักยภาพ ปรับทัศนคติและค่านิยม ให้สมเหตุผล มีสติ กระตือรือร้น ไม่ตั้งตนอยู่ในความประมาท และแก้ปัญหา ฟังตนเองได้ด้วยความรู้ คิด คิดวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

วิธีการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเปลี่ยนจากการบรรยาย ออกสู่การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาข้อมูลและแหล่งเรียนรู้การทำงานเป็น ทีม การใช้กระบวนการกลุ่ม การเผชิญสถานการณ์และกรณีปัญหา การค้นคว้าทดลองและการพิสูจน์ โจทย์ที่ท้าทาย การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง เป็นต้น ดังนั้น วิธีการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยจึงต้อง บูรณาการทั้งจากการฟังบรรยาย การทดลอง การลงมือปฏิบัติ คำตอบที่ได้เป็นการเชื่อมโยงบทเรียน กับสภาพจริงของธรรมชาติและชุมชน ส่วนวิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของหนุ่มสาวนอคมหาวิทยาลัย สามารถศึกษาด้วยตนเองนอกระบบโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพตามกลุ่มที่สนใจ³²

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะคนที่พึงประสงค์ 10 ลักษณะ คือ มีความสามารถในการคิด มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และรักความถูกต้อง ร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี และสูง ใหญ่ รักการเรียนรู้ มีสุขภาพจิตดี ขยัน อดทน ทุ่มเททำงานหนัก มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีระเบียบ วินัย รู้รอบด้านและเท่าทันสถานการณ์ เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย ส่วนด้านซื่อสัตย์ สุจริต มีความ ต้องการเป็นด้านสุดท้าย เนื่องจากทางโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์มีการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการ และด้านจริยธรรมและเป็นการปลูกฝังคุณธรรมประจำเดือน หรือข้อตกลงในการปฏิบัติตน ซึ่ง กิจกรรมนี้จะมีเฉพาะโรงเรียนในเครือซาเลเซียน ซึ่งได้มีการปฏิบัติต่อ ๆ กัน กันมาอย่างต่อเนื่องเป็น เวลานาน ด้วยมุ่งมั่นที่จะทำให้การศึกษาอบรมที่มีคุณภาพแก่เยาวชนไทย ซึ่งได้กำหนดเอกลักษณ์ของ สถาบันการศึกษา คือ การอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน รวมไปถึงเอกลักษณ์นักเรียนซาเลเซียน คือ ขยัน ร่าเริง ศรัทธา และผู้ปกครองได้ให้ความไว้วางใจ ในการดูแลเอาใจใส่ของโรงเรียน รวมไปถึง คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จึงทำให้คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์เป็นความต้องการลำดับสุดท้าย ของผู้ปกครอง เพราะมีอยู่เป็นพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ พึงประสงค์เป็นงานวิจัยเอกสาร เน้นที่กลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุ 0 - 20 ปี) ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านลักษณะการดำเนินชีวิต ผลการวิจัยพบว่า

1. มิติด้านร่างกาย คือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกาย และสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย

³²สุมน อมรวิวัฒน์, หลักการบูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม, (นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, 2546), หน้า 287 - 293.

2. มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง และสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี

3. มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการและเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกล โดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้

4. มิติด้านทักษะความสามารถ คือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร³³

รัชณี โภชนาธาร ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบ วินัย ความกตัญญู ความมีเหตุผล และมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ของนักเรียนชายและหญิง พบว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบ วินัย กตัญญู และด้านจิตใจเป็นประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความมีเหตุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ของนักเรียนที่มีระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน พบว่า คุณลักษณะความรับผิดชอบเพียงด้านเดียวที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ³⁴

ไพศาล มีพร้อม ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาตุก กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงาน และปัญหาด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ ครูปล่อยปละละเลยในการตรวจสอบ และประเมินพฤติกรรมนักเรียน ขาดการเอาใจใส่ และการเข้มงวดกวดขันพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านมารยาทในการเดิน ด้านมารยาทการทำความเคารพ และด้านมารยาทการแต่งกาย รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา

³³ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, คุณลักษณะและภาพอนาคตของคนไทยที่พึงประสงค์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ, 2546), หน้า 190.

³⁴ รัชณี โภชนาธาร, “กระบวนการบริหารจัดการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน : กรณีศึกษาแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากู๋เก็ด”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานจัดการองค์ความรู้), 2548, หน้า 59-61.

ขาดการนิเทศภายใน การกำกับ ติดตาม และการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติของคณะครูเป็นประจำ และต่อเนื่อง เมื่อดำเนินการพัฒนา โดยการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมวันสุดสัปดาห์ การประเมินพฤติกรรม และการจัดกิจกรรมการประกวด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ครูมีความรับผิดชอบในการดูแลเอาใจใส่ และตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนเป็นประจำ และสม่ำเสมอ นักเรียนมีพฤติกรรม และปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน³⁵

พิริยา นิลมาตกร ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนา ด้านความมีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ด้านใช้สิ่งของ และทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่าทั้งของตนเอง และส่วนรวม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวม และรายด้านหลังการฝึกสมาธิสูงกว่าก่อนการฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ด้านใช้สิ่งของ และทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่าทั้งของตนเองส่วนรวม ด้านปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย และค่านิยมที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความมีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติ ตามหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01³⁶

โอภาส ยติกร ศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนคือ การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การ

³⁵ไพศาล มีพร้อม, “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2553, 160 หน้า.

³⁶พิริยา นิลมาตกร, “ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), 2550, 189 หน้า.

ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การจัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนและโรงเรียน การสร้างความตระหนักให้นักเรียนทราบถึงคุณค่า และประโยชน์ของคุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งในการดำเนินการพัฒนาต้องมี คณะกรรมการกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับเทคนิคในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน³⁷

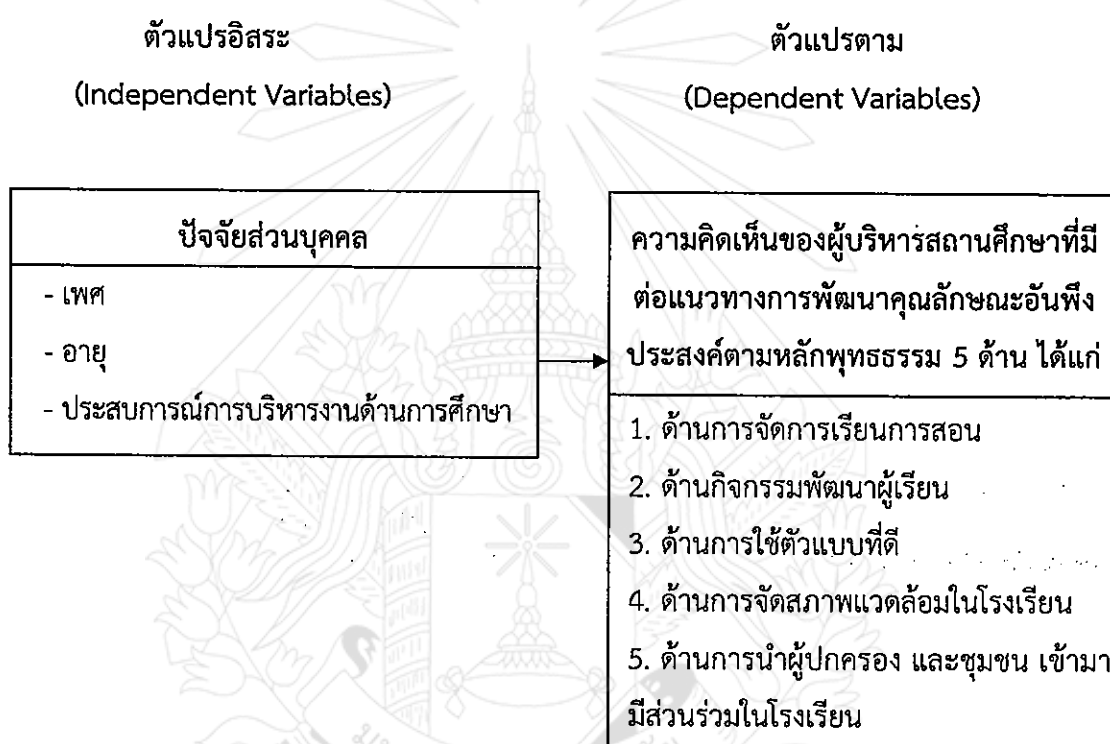
สรุปจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เสนอมานี้ กล่าวได้ว่า หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา เป็นระบบวิชาความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยวิชาความรู้ดังกล่าว จะก่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตทั้งกาย จิต ปัญญาและรวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชีวิตด้วย ทั้งนี้ เพราะพระพุทธศานามองสรรพสิ่งเป็นธรรมชาติแวดล้อมซึ่งกันและกัน จึงต้องปฏิบัติต่อทุกสิ่งให้ เสมือนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของโลก และเป็นสิ่งที่ต้องเกื้อกูลกัน ทำให้สามารถนำหลักการดังกล่าวมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวพุทธธรรมแก่ผู้เรียน ดังจุดหมายของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ได้มีความสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม

³⁷ โสภาส ยติกร, “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียน ชุมชนประโคน ตำบลโคกไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุรนารี), 2547, 173 หน้า.

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยแนวทางการศึกษาจากการศึกษาในภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะคนที่มีพึงประสงค์ 10 ลักษณะ³⁸ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดได้ดังนี้

³⁸ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, คุณลักษณะและสภาพอนาคตของคนไทยที่พึงประสงค์, อ่างแล้ว, หน้า 190.

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยการค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 68 โรงเรียน¹

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ, (ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, 2555), หน้า 21.

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 68 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 68 คน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 68 คน ดังตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนี้²

ตารางที่ 3.1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา
1. นongเสื่อ	26	26
2. อัญบุรี	12	12
3. ลำลูกกา	30	30
รวม	68	68

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปี 2555

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจาก เอกสาร ทฤษฎี แนวคิดหลักการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

ข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ โดยครอบคลุมปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน 36 ข้อ
3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี	จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ
5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน	จำนวน 9 ข้อ
รวมทั้งหมด	จำนวน 71 ข้อ

ลักษณะของคำถามที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบสอบถามตามมาตราวัดแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ใช้การวัดแบบระดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้³

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

³ ประครอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 331.

เกณฑ์การแปรผลเพื่อจัดสรรระดับช่วงค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ดังนี้⁴

$$\begin{aligned} \text{ช่องว่างระดับ (Range)} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีขนาดระยะช่วงกว้างระหว่างระดับเท่ากับ 0.80 ดังนี้

ฉะนั้นจะได้เกณฑ์การแปรผล 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจวิจารณ์ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

⁴ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุริยสาสน์, 2545), หน้า 127.

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. พระครูพิศาลสรนาท

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

2. ดร.ภาวิ ศรีรัตน์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา พริกบุญจันทร์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

3.4.5 นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถาม ความเที่ยงตามโครงสร้าง (Constant Validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) ใช้สูตรดังนี้⁵

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

⁵ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

โดยค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามคำศัพท์เฉพาะแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ได้

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 71 ข้อ ใช้ได้จำนวน 71 ข้อ ใช้ไม่ได้จำนวน 0 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง .67-1.00

ผลจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือเท่ากับ 1.00

3.4.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

3.4.7 ภายหลังจากตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)⁶ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ

α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .97

3.4.8 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

⁶ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, พื้นฐานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน์, 2543), หน้า 123,137.

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ไปแจกให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการตอบแบบสอบถาม มอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3.5.3 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการตอบแบบสอบถามมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยตรวจสอบแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยเปอร์เซ็นต์ แล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และ ประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหา ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่มีเพศ อายุ และ ประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา ต่างกัน โดยการทดสอบข้อมูลทั่วไปด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ และ ประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา ใช้การทดสอบความ

แปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของโดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัยอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติการพรรณนา (Descriptive Statistics)

ได้แก่ การหาความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D. สำหรับการบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

3.7.2 สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics)

ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และ (F-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least-Significant Different)

สถิติที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละจากสูตร⁷ ดังนี้

สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ

X แทน จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

⁷ ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์พรีนท์, 2550), หน้า 152.

2) การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร⁸ ดังนี้

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum fX$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร⁹ ดังนี้

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ

$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum f(X - \bar{X})^2$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนของข้อมูลแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4) การวิเคราะห์โดยหาค่า t-test จากสูตร¹⁰ ดังนี้

สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

เมื่อ

\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มที่ 2

⁸ สังศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (นครศรีธรรมราช : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 113.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 114.

¹⁰ ประคอง วรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย, 2542), หน้า 73.

5) การวิเคราะห์โดยหาค่า F-test จากสูตร¹¹ ดังนี้

สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ

F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวน ระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

6) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)¹² ดังนี้

สูตร

$$LSD t_{1-\frac{\alpha}{2}; n-k} \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]} \quad \text{โดยที่ } n = \sum_{i=1}^k n_i$$

เมื่อ

LSD แทน ค่าความแตกต่างวิกฤตของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ที่ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน

$t_{1-\frac{\alpha}{2}; n-k}$ แทน ค่าอัตราส่วน t ที่ระดับความคลาดเคลื่อน α ที่กำหนดโดยมีอิสระ (n-k) เท่ากับค่าความอิสระของ MES ของการทดสอบรวมโดยสถิติ F

MSE แทน ความแปรปรวนส่วนที่เป็นเทอมของความคลาดเคลื่อนของการทดสอบรวมโดย F ซึ่งในกรณีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวทดลองเดี่ยว คือ MS_w

n_i, n_j แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของคู่ที่นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบ

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 180.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยครอบคลุมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยอธิบายเหตุผล และวิธีการตอบ และรับแบบสอบถามกลับคืนมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	หมายถึง	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
Sig	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบสมมติฐาน
*	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน ที่มีเพศ อายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ต่างกัน โดยการทดสอบใช้การทดสอบค่าที (t-test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของโดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และ ประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	45	66.17
เพศหญิง	23	33.83
รวม	68	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 66.17 และเป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 33.83

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

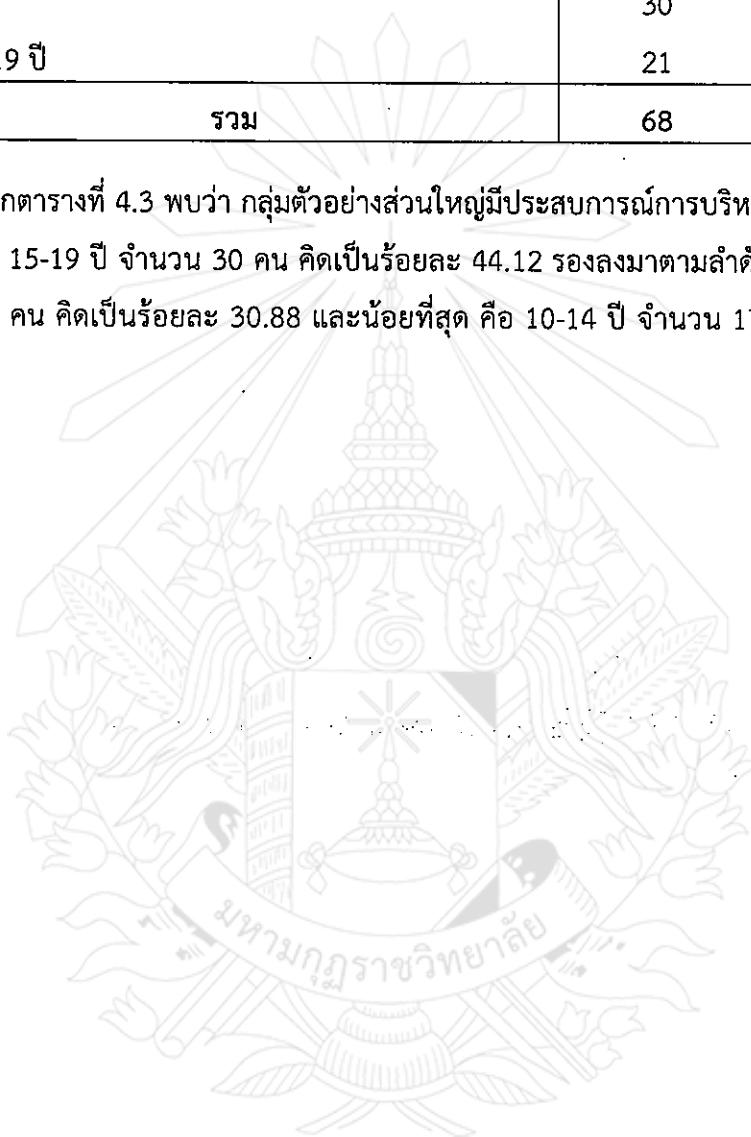
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุตั้งแต่ 31-40 ปี	10	14.70
อายุระหว่าง 41-50 ปี	24	39.29
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	46.01
รวม	68	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 46.01 รองลงมาตามลำดับคือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และน้อยที่สุดคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

ประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
10-14 ปี	17	25.00
15-19 ปี	30	44.12
มากกว่า 19 ปี	21	30.88
รวม	68	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาอยู่ระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมาตามลำดับคือ มากกว่า 19 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.88 และน้อยที่สุด คือ 10-14 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการนำผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏดังตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.22	0.57	มาก
2.	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.26	0.75	มาก
3.	ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี	4.20	0.58	มาก
4.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.34	0.74	มาก
5.	ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน	3.94	0.63	มาก
รวม		4.19	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี และความคิดเห็นด้วยลำดับสุดท้ายคือ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.31	0.62	มาก
2.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.21	0.68	มาก
3.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น	4.25	0.79	มาก
4.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยเน้นการอภิปราย และแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม	4.21	0.65	มาก
5.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ตัวแบบ และกรณีตัวอย่าง	4.27	0.71	มาก
6.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง	4.08	0.71	มาก
7.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม	4.19	0.64	มาก
8.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้การปรับพฤติกรรม	4.21	0.82	มาก
รวม		4.22	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ตัวแบบและกรณีตัวอย่าง, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยเน้นการอภิปราย และแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้การปรับพฤติกรรม, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการรักษาดินแดน กษัตริย์				
1.	จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4.65	0.53	มาก
2.	จัดกิจกรรมเผยแพร่แนวพระราชดำรัส	4.35	0.60	มาก
3.	จัดกิจกรรมพิธีพุทธามามกะ	4.15	0.99	มาก
4.	จัดกิจกรรมสมาธิก่อนเรียน	4.23	0.83	มาก
5.	จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ	4.19	0.89	มาก
รวม		4.31	0.76	มาก
ด้านกรณมีวินัย				
1.	จัดกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ เข้าก่อนเข้าเรียน	4.75	0.48	มาก
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยการแต่งกาย	4.48	0.68	มาก
3.	จัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.44	0.71	มาก
4.	จัดกิจกรรมรับผิดชอบดูแลสิ่งแวดล้อม (เวรสี)	4.04	0.80	มาก
รวม		4.43	0.67	มาก
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต				
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมคนดีชื่อตรง	4.40	0.76	มาก
2.	จัดกิจกรรมคู่สัญญาภักตยามิตร	4.00	0.88	มาก
3.	จัดกิจกรรมบุคคลตัวอย่าง "ชื่อตรงจริงใจ"	4.31	0.80	มาก
4.	จัดกิจกรรมมอบรางวัล นักเรียนดีชื่อสัตย์	4.38	0.79	มาก
รวม		4.27	0.81	มาก
ด้านใฝ่เรียนรู้				
1.	จัดกิจกรรมห้องสมุด (กลุ่มเพื่อนรัก-ยอดนักอ่าน)	4.33	0.66	มาก
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.48	0.68	มาก
3.	จัดกิจกรรมส่งเสริมชุมนุมทางวิชาการ	4.25	0.81	มาก
4.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.96	0.70	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรม ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านใฝ่เรียนรู้ (ต่อ)				
5.	จัดกิจกรรมสอบธรรมะศึกษา	4.25	0.99	มาก
รวม		4.25	0.77	มาก
ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน				
1.	จัดกิจกรรมประกวดคุณธรรมระหว่างห้องเรียน	4.00	0.65	มาก
2.	จัดกิจกรรมบันทึกความดี	4.44	0.82	มาก
3.	จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม	4.33	0.81	มาก
4.	จัดกิจกรรมร่วมพัฒนาคุณธรรมกับผู้ปกครอง	3.85	0.82	มาก
รวม		4.15	0.77	มาก
ด้านรักความเป็นไทย				
1.	จัดกิจกรรมสร้างเสริมมารยาทไทย	4.31	0.72	มาก
2.	จัดให้มีห้องปฏิบัติธรรมในโรงเรียน	4.32	0.83	มาก
3.	จัดกิจกรรมพิธีไหว้ครู	4.60	0.61	มาก
4.	จัดกิจกรรมเทิดพระคุณพ่อ-พระคุณแม่	4.63	0.67	มาก
5.	จัดการเข้าร่วมประเพณีไทยในชุมชนท้องถิ่น	4.04	0.80	มาก
รวม		4.38	0.73	มาก
ด้านอยู่อย่างพอเพียง				
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์	4.29	0.80	มาก
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวพอเพียง	4.06	0.89	มาก
3.	จัดส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนปลอดภัย (ธนาคารขยะ)	3.96	0.71	มาก
4.	จัดส่งเสริมกิจกรรมวางแผนการใช้จ่ายเงิน	4.13	0.79	มาก
รวม		4.04	0.80	มาก
ด้านมีจิตสาธารณะ				
1.	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	4.50	0.58	มาก
2.	จัดกิจกรรมร่วมบริจาคสิ่งของ/บริจาคโลหิต	3.85	0.77	มาก
3.	จัดกิจกรรมพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย	4.29	0.68	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรม ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านมีจิตสาธารณะ (ต่อ)				
4.	จัดกิจกรรมสถานักเรียน	4.21	0.68	มาก
5.	จัดกิจกรรมแผนที่คนดี	4.10	0.90	มาก
รวม		4.19	0.72	มาก
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เฉลี่ยรวม		4.25	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมด้านการมีวินัย ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ กิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา กษัตริย์, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ กิจกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.42	0.61	มาก
2.	สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.44	0.71	มาก
3.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.44	0.71	มาก
4.	สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.35	0.73	มาก
5.	เชิญบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.74	มาก
6.	ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.15	0.80	มาก
7.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นเข้าร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.15	0.71	มาก
8.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้าร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.19	0.76	มาก
รวม		3.77	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, เชิญบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง, ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.48	0.71	มาก
2.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นและสวยงาม	4.56	0.58	มาก
3.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.46	0.68	มาก
4.	จัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.52	0.65	มาก
5.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน	4.29	0.62	มาก
6.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคารประกอบในบริเวณโรงเรียน	4.19	0.73	มาก
7.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน	4.17	0.83	มาก
8.	ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง	4.40	0.74	มาก
9.	จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ บูชา	4.27	0.94	มาก
10.	จัดห้องปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	4.06	0.95	มาก
รวม		4.34	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ จัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง, ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน, จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ บูชา, ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคารประกอบในบริเวณโรงเรียน, ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ จัดห้องปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

ข้อ	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน	3.75	0.79	มาก
2.	ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน	3.88	0.84	มาก
3.	เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้ ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ	3.77	0.81	มาก
4.	แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมของนักเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ	3.83	0.86	มาก
5.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้ทางโรงเรียนทราบ	3.98	0.91	มาก
6.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่เด็กที่บ้าน	4.06	0.81	มาก
7.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	3.92	0.79	มาก
8.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	4.08	0.68	มาก
9.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	4.19	0.67	มาก
รวม		3.94	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น, ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่เด็กที่บ้าน, ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้ทางโรงเรียนทราบ, เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนได้จัดขึ้น, ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน, แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ, เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่มีเพศอายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ต่างกัน โดยการทดสอบข้อมูลทั่วไปด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ และ ประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของโดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	4.13	0.67	มาก
หญิง	23	4.31	0.66	มากที่สุด
รวม	68	4.22	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม 5 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	4.13	0.67	-0.888	0.560
หญิง	23	4.31	0.66		
รวม	68	4.22	0.65		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	4.21	0.53	มากที่สุด
หญิง	23	4.26	0.77	มากที่สุด
รวม	68	4.24	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	4.21	0.53	-1.015	0.908
หญิง	23	4.26	0.77		
รวม	68	4.24	0.65		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	4.24	0.71	มากที่สุด
หญิง	23	4.20	0.63	มาก
รวม	68	4.22	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	4.24	0.71	-0.134	0.893
หญิง	23	4.20	0.63		
รวม	68	4.22	0.67		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	4.25	0.63	มากที่สุด
หญิง	23	4.34	0.75	มากที่สุด
รวม	68	4.29	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	4.25	0.63	-1.756	0.082
หญิง	23	4.34	0.75		
รวม	68	4.29	0.69		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	4.27	0.62	มากที่สุด
หญิง	23	4.22	0.68	มากที่สุด
รวม	68	4.24	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	4.27	0.62	-1.017	0.312
หญิง	23	4.22	0.68		
รวม	68	4.24	0.65		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	45	3.95	0.75	มาก
หญิง	23	4.01	0.89	มาก
รวม	68	3.98	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	45	3.95	0.75	-0.518	0.606
หญิง	23	4.01	0.89		
รวม	68	3.98	0.82		

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี	10	4.28	0.65	มาก
อายุระหว่าง 41 – 50 ปี	24	4.15	0.62	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	4.51	0.64	มาก
รวม	68	4.31	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.315	3	0.772	2.507	0.59
ภายในกลุ่ม	92.360	65	0.308		
รวม	94.675	67			

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี	10	4.35	0.54	มาก
อายุระหว่าง 41 – 50 ปี	24	4.30	0.59	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	4.29	0.53	มาก
รวม	68	4.31	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.01	3	.339	1.06	0.363
ภายในกลุ่ม	95.59	65	.318		
รวม	96.61	67			

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี	10	4.39	0.59	มาก
อายุระหว่าง 41 – 50 ปี	24	4.28	0.37	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	4.20	0.66	มาก
รวม	68	4.29	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.40	3	0.800	2.13	0.363
ภายในกลุ่ม	112.77	65	0.375		
รวม	115.17	67			

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี	10	4.22	0.70	มาก
อายุระหว่าง 41 – 50 ปี	24	4.11	0.75	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	3.98	0.76	มาก
รวม	68	4.10	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.73	3	0.578	1.092	0.353
ภายในกลุ่ม	159.16	65	0.529		
รวม	160.89	67			

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 - 40 ปี	10	4.44	0.55	มาก
อายุระหว่าง 41 - 50 ปี	24	4.31	0.58	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	4.35	0.49	มาก
รวม	68	4.37	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ
แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้าน
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.80	3	0.603	1.9	0.127
ภายในกลุ่ม	94.50	65	0.315		
รวม	96.31	67			

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลัก
พุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
อายุตั้งแต่ 31 - 40 ปี	10	4.11	0.75	มาก
อายุระหว่าง 41 - 50 ปี	24	3.92	0.73	มาก
อายุ 51 ปีขึ้นไป	34	3.82	0.70	มาก
รวม	68	3.95	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นต่อแนวทางการ
พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมใน
โรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามช่วงอายุ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	4.11	3	1.370	2.52	0.058
ภายในกลุ่ม	163.52	65	0.543		
รวม	167.63	67			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสภการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 – 14 ปี	17	4.19	0.61	มาก
15 – 19 ปี	30	4.25	0.67	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.16	0.70	มาก
รวม	68	4.20	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสภการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสภการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.458	3	0.153	0.486	0.692
ภายในกลุ่ม	94.217	65	0.314		
รวม	94.675	67			

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 - 14 ปี	17	4.30	0.56	มาก
15 - 19 ปี	30	4.38	0.56	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.23	0.56	มาก
รวม	68	4.30	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.051	3	0.350	1.104	0.348
ภายในกลุ่ม	95.559	65	0.317		
รวม	96.610	67			

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัด การเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 - 14 ปี	17	4.34	0.56	มาก
15 - 19 ปี	30	4.36	0.62	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.27	0.69	มาก
รวม	68	4.32	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.404	3	0.135	0.354	0.787
ภายในกลุ่ม	114.766	65	0.381		
รวม	115.171	67			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาดูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 - 14 ปี	17	4.18	0.61	มาก
15 - 19 ปี	30	4.17	0.77	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.15	0.74	มาก
รวม	68	4.16	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดีอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษามีรายละเอียดดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.058	3	0.019	0.36	0.991
ภายในกลุ่ม	160.837	65	0.534		
รวม	160.897	67			

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 – 14 ปี	17	4.36	0.55	มาก
15 – 19 ปี	30	4.43	0.54	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.28	0.62	มาก
รวม	68	4.35	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสพการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.115	3	0.372	1.172	0.321
ภายในกลุ่ม	95.200	65	0.317		
รวม	96.315	67			

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10 - 14 ปี	17	3.99	0.69	มาก
15 - 19 ปี	30	4.04	0.74	มาก
มากกว่า 19 ปี	21	4.02	0.83	มาก
รวม	68	4.01	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.304	3	0.101	0.182	0.908
ภายในกลุ่ม	167.333	65	0.556		
รวม	167.638	67			

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 4.46 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2	ความถี่
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	
- สอนให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง	5
- นำเหตุการณ์จริงมาบูรณาการการสอน	2
- สอนผ่านการเรียนจากสังคมออนไลน์ยุคปัจจุบัน เช่น Facebook, Blog, Twitter	3
รวม	10
2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	
- ส่งเสริมกลุ่มนักเรียนวางแผนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะสู่สังคม	4
- ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อนใจวัยรุ่นสู่ธรรมะ	1
รวม	5
3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี	
- จัดกิจกรรมยกย่องคนดีศรีแผ่นดิน	3
- จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องเล่าเจ้าพลัง สร้างต้นแบบคนดี	1
- จัดกิจกรรมสืบค้นลูกกตัญญูของโรงเรียน	1
รวม	5

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2	ความถี่
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	
- จัดให้มีกิจกรรมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ อย่างเป็นระเบียบทั้งโรงเรียน	3
- จัดส่งเสริมกิจกรรมสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน ทั้งระบบโรงเรียน	2
- จัดป้ายประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมประจำโรงเรียน	1
รวม	6
5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน	
- ประสานเครือข่ายชุมชน ร่วมกับแกนนำนักเรียนส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณสุข	4
- จัดตู้ข่าวสาร ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองด้านความประพฤติของผู้เรียน	1
รวม	5

จากตารางที่ 4.46 พบว่า แสดงข้อเสนอแนะของของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ สอนให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง รองลงมาคือ สอนผ่านการเรียนจากสังคมออนไลน์ยุคปัจจุบัน เช่น Facebook, Blog, Twitter และนำเหตุการณ์จริงมาบูรณาการสอน ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ ส่งเสริมกลุ่มนักเรียนวางแผนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะสู่สังคม รองลงมาคือ ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อนใจวัยรุ่นสู่ธรรมะ

ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ จัดกิจกรรมยกย่องคนดีศรีแผ่นดิน รองลงมาคือ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องเล่าเร้าพลัง สร้างต้นแบบคนดี และจัดกิจกรรมสืบค้นลูกกตัญญูของโรงเรียน ตามลำดับ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ จัดให้มีกิจกรรมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ อย่างเป็นระเบียบทั้งโรงเรียน รองลงมาคือ จัดส่งเสริมกิจกรรมสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน ทั้งระบบโรงเรียน และจัดป้ายประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมประจำโรงเรียน ตามลำดับ

ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ
อันดับแรกคือ ประสานเครือข่ายชุมชน ร่วมกับแกนนำนักเรียนส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อประโยชน์
ต่อสาธารณสุข รองลงมาคือ จัดตู้ข่าวสาร ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองด้านความประพฤติของผู้เรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 68 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 68 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน และ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

แบบสอบถามมีจำนวน 71 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยทำร่างแบบสอบถาม และเสนอต่อประธาน และ คณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไข และนำแบบสอบถามที่แก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ พิจารณา โดยวิเคราะห์ค่า IOC จากคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แบบทดสอบให้สมบูรณ์ จากนั้นจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาหาค่า อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) ซึ่งแบบสอบถามฉบับ นี้ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .29 - .84 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีหนังสือ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ขอความ ร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยใช้ t-Test และ One way ANOVA และทดสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) แล้วนำเสนอผลเป็นตาราง ประกอบคำบรรยายและความเรียง และใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในครั้งนี้ พบว่า

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 66.17 และเป็นเพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 33.83 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 46.01 รองลงมา

ตามลำดับคือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และน้อยที่สุดคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 และมีประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษาอยู่ระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 รองลงมาตามลำดับคือ มากกว่า 19 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.88 และน้อยที่สุด คือ 10-14 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี และความคิดเห็นด้วยลำดับสุดท้ายคือ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

สามารถแยกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ตัวแบบและกรณีตัวอย่าง, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยเน้นการอภิปราย และแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้การปรับพฤติกรรม, ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมด้านการมีวินัย ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ กิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา ศักดิ์ศรี, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ กิจกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง

3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, เชิญบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง, ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม, เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ จัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และ

เป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย, ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง, ส่งเสริมให้มีการติดต่อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน, จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ บูชา, ส่งเสริมให้มีการติดต่อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคารประกอบในบริเวณโรงเรียน, ส่งเสริมให้มีการติดต่อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ จัดห้องปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม

5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสูงสุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น ส่วนรองลงมาตามลำดับ คือ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น, ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่เด็กที่บ้าน, ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้ทางโรงเรียนทราบ, เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนได้จัดขึ้น, ประชุมชี้แจง ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน, แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ, เผยแพร่ข่าวสารความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ ส่วนความคิดเห็นลำดับสุดท้าย คือ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

มีผลการทดสอบสมมติฐานดังตารางต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ สอนให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง รองลงมาคือ สอนผ่านการเรียนจากสังคมออนไลน์ยุคปัจจุบัน เช่น Facebook, Blog, Twitter และนำเหตุการณ์จริงมาบูรณาการสอน ตามลำดับ

2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ ส่งเสริมกลุ่มนักเรียนวางแผนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะสู่สังคม รองลงมาคือ ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อนใจวัยรุ่นสู่ธรรมะ

3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ จัดกิจกรรมยกย่องคนดีศรีแผ่นดิน รองลงมา คือ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเรื่องเล่าเราพลัง สร้างต้นแบบคนดี และจัดกิจกรรมสืบค้นลูกกตัญญูของโรงเรียน ตามลำดับ

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ จัดให้มีกิจกรรมตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ อย่างเป็นระเบียบทั้งโรงเรียน รองลงมาคือ จัดส่งเสริมกิจกรรมสมาชิกอ่านก่อนเข้าห้องเรียน ทั้งระบบโรงเรียน และจัดป้ายประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมประจำโรงเรียน ตามลำดับ

5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ อันดับแรกคือ ประสานเครือข่ายชุมชน ร่วมกับแกนนำนักเรียนส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณสุข รองลงมาคือ จัดตู้ข่าวสาร ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองด้านความประพฤติของผู้เรียน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในครั้งนี้มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม มีความเป็นไปได้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพสถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ์ วิรัชชัย โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การสอนโดยตรง สอนแบบมีโครงสร้างแน่นอน และแบบบูรณาการ และการสอนโดยอ้อมๆ และ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” ครู อาจารย์ ควรปฏิบัติดังนี้ คือ แทรกหัวข้อจริยธรรมประยุกต์ “ลึกลง” เป็นวิชาเฉพาะของสาขา

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางที่ต้องส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สอนสอดแทรกในรายวิชาอื่นที่ตนเองสอน และสอนบูรณาการเข้ากลุ่มสาระอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ์ วิรัชชัย โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การสอนโดยตรง สอนแบบมีโครงสร้างแน่นอน และแบบบูรณาการ และการสอนโดยอ้อมๆ และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” ครูอาจารย์ ควรปฏิบัติดังนี้ คือ แทรกหัวข้อจริยธรรมประยุกต์ “ลึกลง” เป็นวิชาเฉพาะของสาขา

ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ด้านการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นแนวทางที่ต้องขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และร่วมกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับ วิษณุ เกิดในหล้า ได้กล่าวถึงโรงเรียนจะนำ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาได้หลายอย่าง อาทิ โรงเรียนช่วยครอบครัวให้มีทักษะในการ เลี้ยงดูเด็ก โรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการเรียนการสอน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก โดยใช้การสื่อสารต่าง ๆ โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานต่างๆ และมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ส่วน สุภาพร เทพยสุวรรณ “พ่อแม่ควรรู้ นิสัยของลูกทั้งที่บ้าน และโรงเรียน” ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมถึงเลี้ยงดูให้ ความร่วมมือกับโรงเรียน

สามารถแยกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เป็นแนวทางที่ต้องส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สอนสอดแทรกในรายวิชาอื่นที่ตนเองสอน และสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ์ วิรัชชัย โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยการสอนโดยตรง สอนแบบมีโครงสร้างแน่นอน และแบบ บูรณาการ และการสอนโดยอ้อมๆ และ เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิต ให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” ครูอาจารย์ควรปฏิบัติดังนี้ คือ แทรกหัวข้อจริยธรรมประยุกต์ “ลึกซึ้ง” เป็น วิชาเฉพาะของสาขา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีมีประสิทธิผล ควรที่จะส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาใช้ ภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ จารุพรรณ กุลติลิก ในส่วนของหลักการและกระบวนการศึกษาตาม หลักพุทธธรรมนั้น ได้ปรากฏในงานวิจัยเอง “หลักการและกระบวนการของการเรียนรู้และการสอน

ตามหลักพุทธธรรม” ซึ่งศึกษาโดยจากรุพรรณ กุลติลล พบว่า พุทธธรรมมีบทบาทเด่นชัดในการเรียน การสอนและการส่งเสริมกระบวนการในการสร้างเสริมและพัฒนาสัมมาทิฐิเป็นอย่างมาก พุทธธรรม มีคำอธิบายและแนวทางเสนอแนะต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตในทุกระดับ จวบจน ระดับสูงสุดหรือระดับที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่มวลชีวิตพึงมีได้ หรือแม้แต่การเสนอเครื่องมือที่ ช่วยต่อกระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ ได้ (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมพื้นฐานชีวิตชาวพุทธ ควรมีการวางแผน จัดกิจกรรมในวันพระ เช่น การตักบาตร สวดมนต์ ฟังธรรมะเทศนา จัดรายการนิทานคุณธรรมในตอนเช้ามีนโยบายส่งเสริม ความซื่อสัตย์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ จารุพรรณ กุลติลล ในส่วนของหลักการและกระบวนการ ศึกษาตามหลักพุทธธรรมนั้น ได้ปรากฏในงานวิจัยเอง “หลักการและกระบวนการของการเรียนรู้และ การสอนตามหลักพุทธธรรม” ซึ่งศึกษาโดยจากรุพรรณ กุลติลล พบว่า พุทธธรรมมีบทบาทเด่นชัดใน การเรียนการสอนและการส่งเสริมกระบวนการในการสร้างเสริมและพัฒนาสัมมาทิฐิเป็นอย่างมาก พุทธธรรมมีคำอธิบายและแนวทางเสนอแนะต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิตในทุกระดับ จวบจนระดับสูงสุดหรือระดับที่จะเอื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่มวลชีวิตพึงมีได้ หรือแม้แต่การเสนอ เครื่องมือที่ช่วยต่อกระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ ได้ (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา)

2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี ความคิดเห็นเรื่องแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและ ปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัย อย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติ ได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลัก พุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ ที่กลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ที่นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” โดยสนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้าง

จริยธรรม เข้าร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ และน้องนุช ประสมคำ ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทเยาวชนดีเด่นอาสาสมัครในงานพัฒนาสังคม ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมสังคมนอกห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวว่าการศึกษานักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานเป็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา ศักดิ์ศรี, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การส่งเสริมกิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา ศักดิ์ศรี, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ที่นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” โดยสนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้างจริยธรรม เข้าร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ และน้องนุช ประสมคำ ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทเยาวชนดีเด่นอาสาสมัครในงานพัฒนาสังคม ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมสังคมนอกห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวว่าการศึกษานักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานเป็น

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ กิจกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารยังไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์ จัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวพอเพียง จัดส่งเสริมกิจกรรมวางแผนการใช้เงิน เพราะฉะนั้นจึงมีผลต่อการอยู่อย่างพอเพียงอีกด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ที่นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” โดยสนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้างจริยธรรม เข้าร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ และน้องนุช ประสมคำ ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทเยาวชนดีเด่นอาสาสมัครในงานพัฒนาสังคม ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมสังคมนอกห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวว่าการศึกษานักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติอย่างครบวงจร โดยเน้นการทำงานเป็น

3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธ

ธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการใช้ตัวแบบที่ดีที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ นวลศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน และ ไมเคิลลิส (Michaelis) ได้เสนอรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมไว้โดยการเสนอแบบอย่างบุคคล ยกตัวอย่างบุคคลที่น่ายกย่อง หรือบุคคลที่ได้รับการยกย่องจากชุมชนว่าเป็นคนดี ให้นักเรียนทราบ และวิพากษ์วิจารณ์ว่าบุคคลนั้นยกย่องหรือไม่ เพื่อให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาเป็นระบบวิชาความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยวิชาความรู้ดังกล่าว จะก่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตทั้งกาย จิต ปัญญาและรวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชีวิตด้วย ทั้งนี้เพราะพระพุทธศาสนามองสรรพสิ่งเป็นธรรมชาติแวดล้อมซึ่งกันและกัน จึงต้องปฏิบัติต่อทุกสิ่งให้เสมือนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของโลก และเป็นสิ่งที่ต้องเกื้อกูลกัน ทำให้สามารถนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวพุทธธรรมแก่ผู้เรียน ดังจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ได้มีความสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ นวลศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรม วันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า โดยพฤติกรรมบริหารยึดหลัก ธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่าผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการ บริหาร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นธรรมาธิปไตย เขายึดถือคิดว่าถูกต้องไม่จำเป็นต้องถูกใจข้าพเจ้าหรือต้อง ถูกใจทุกคน เขากล้าตัดสินใจลงมือทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยไม่พยายามลอยตัวหนีปัญหา เขา ถือคิดว่าอำนาจหน้าที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบ เขายอมเสียสละประโยชน์สุขส่วนตัว ประโยชน์สุข ที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น คือ ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ นवलศรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนว ทิศทางการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า แนวทางการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุก คนต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดให้มี การยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อธิบายได้ว่า อธิบายได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการ พัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็น ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้อง กับ สุนทรี จงวงศ์สุข ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาการ ทุกด้านของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดสวนหย่อม การปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น สวยงาม และสะอาด การจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง โรงเรียนประกอบด้วยสภาพสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพ ทางชีวภาพ ทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับ ชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และทุกคนในโรงเรียนอย่างมาก และ ดาฟท์ (Daft) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน เป็นสิ่งที่สร้างให้โรงเรียนบรรลุความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพได้ สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ โดยวัฒนธรรมโรงเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัว เพื่อตอบสนองต่อ

สิ่งแวดล้อมภายนอกและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ถูกต้องเหมาะสมกับค่านิยมทางวัฒนธรรมกับกลยุทธ์ของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุผลได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดสวนหย่อม การปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น สวยงาม และสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ดาฟท์ (Daft) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน เป็นสิ่งที่สร้างให้โรงเรียนบรรลุความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ โดยวัฒนธรรมโรงเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัว เพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ถูกต้องเหมาะสมกับค่านิยมทางวัฒนธรรมกับกลยุทธ์ของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุผลได้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จัดห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้โดยมีขั้นตอนการพัฒนาตั้งแต่ระดับต้นที่คำนึงถึงประโยชน์ตนเอง ยึดตนเองเป็นหลัก ไปจนถึงขั้นสุดท้ายที่มีการคำนึงถึงประโยชน์ผู้อื่นและสังคม และผู้ปฏิบัติตนตามกรอบมาตรฐานของสังคม สอดคล้องกับหลักศาสนาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกัน ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง สำหรับแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นั้นเป็นผลงานของนักปรัชญาทางจริยธรรมในเบื้องต้น ต่อมาเป็นผลงานของนักจิตวิทยา และนักวิชาการทุกสาขา มุ่งเน้นการสร้างทัศนคติที่ดี อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทรีย จงวงศ์สุข ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดสวนหย่อม การปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น สวยงาม และสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง โรงเรียนประกอบด้วยสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางชีวภาพ ทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และทุกคนในโรงเรียนอย่างมาก

5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเรื่องแนวทางการพัฒนา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบ และชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วิษณุ เกิดในหล้า ได้กล่าวถึงโรงเรียนจะนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาได้หลายอย่าง อาทิ โรงเรียนช่วยครอบครัวให้มีทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก โรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการเรียนการสอน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก โดยใช้การสื่อสารต่าง ๆ โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ส่วน สุภาพร เทพยสุวรรณ “พ่อแม่ควรรู้นิสัยของลูกทั้งที่บ้าน และโรงเรียน” ในขณะเดียวกันพ่อและแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมถึงเครือข่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า พ่อและแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมถึงเครือข่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน สอดคล้องกับ วิษณุ เกิดในหล้า ได้กล่าวถึงโรงเรียนจะนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาได้หลายอย่าง อาทิ โรงเรียนช่วยครอบครัวให้มีทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก โรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการเรียนการสอน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก โดยใช้การสื่อสารต่าง ๆ โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ส่วน สุภาพร เทพยสุวรรณ “พ่อแม่ควรรู้นิสัยของลูกทั้งที่บ้าน และโรงเรียน” ในขณะเดียวกันพ่อและแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมถึงเครือข่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่

แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วิชฌุ เกิดในหล้า ได้กล่าวถึงโรงเรียนจะนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาได้หลายอย่าง อาทิ โรงเรียนช่วยครอบครัวให้มีทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก โรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงการเรียนการสอน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก โดยใช้การสื่อสารต่าง ๆ โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ส่วน สุภาพร เทพยสุวรรณ “พ่อแม่ควรรู้นิสัยของลูกทั้งที่บ้าน และโรงเรียน” ในขณะเดียวกันพ่อและแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมพลังเครือข่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการสรุปผลที่ค้นพบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพสถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางที่ต้องส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

ที่พึงประสงค์มาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สอนสอดแทรกในรายวิชาอื่นที่ตนเองสอน และสอนบูรณาการเข้ากลุ่มสาระอื่น

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นแนวทางที่ต้องขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

สามารถแยกเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางที่ต้องส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มาสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สอนสอดแทรกในรายวิชาอื่นที่ตนเองสอน และสอนบูรณาการเข้ากลุ่มสาระอื่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาใช้ภายในโรงเรียน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมพื้นฐานชีวิตชาวพุทธ ควรมีการวางแผน จัดกิจกรรมในวันพระ เช่น การตักบาตร สวดมนต์ ฟังธรรมะเทศนา จัดรายการนิทานคุณธรรมในตอนเช้ามีนบาย ส่งเสริมความซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมี

ความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่ สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ ที่กลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา ศักดิ์ศรี, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการส่งเสริม กิจกรรมด้านรักความเป็นไทย, กิจกรรมด้านการรักษาศาสนา ศักดิ์ศรี, กิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต, กิจกรรมด้านใฝ่เรียนรู้, กิจกรรมด้านมีจิตสาธารณะ, กิจกรรมด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ กิจกรรมด้านอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารยังไม่มี การจัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์ จัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวพอเพียง จัดส่งเสริมกิจกรรมวางแผนการใช้เงิน เพราะฉะนั้นจึงมีผลต่อการอยู่อย่างพอเพียงอีกด้วย

3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้มีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการใช้ตัวแบบที่ดีที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติ

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาเป็นระบบวิชาความรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยวิชาความรู้ดังกล่าว จะก่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตทั้งกาย จิต ปัญญา และรวมถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชีวิตด้วย ทั้งนี้เพราะพระพุทธานุภาพเป็นสิ่งเป็นธรรมชาติแวดล้อมซึ่งกันและกัน จึงต้องปฏิบัติต่อทุกสิ่งให้เหมือนกันเป็นส่วนหนึ่งของโลก และเป็นสิ่งที่ต้องเกื้อกูลกัน ทำให้สามารถนำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวพุทธธรรมแก่ผู้เรียน ดังจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ได้มีความสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้าร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้พุทธวิธีบริหารยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นสำคัญด้วยเหตุผลที่ว่าผู้บริหารเองต้องประพฤติธรรมและใช้ธรรมเป็นหลักในการบริหาร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นธรรมาธิปไตย เขายึดถือคิดว่าถูกต้องไม่จำเป็นต้องถูกใจข้าพเจ้าหรือต้องถูกใจทุกคน เขากล้าตัดสินใจลงมือทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยไม่พยายามลอบตัวหนีปัญหา เขายึดถือว่าอำนาจหน้าที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบ เขายอมเสียสละประโยชน์สุขส่วนตน ประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่กว่านั้น คือ ประโยชน์ส่วนรวม

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการ

เรียนรู้ และการพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดสวนหย่อม การปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น สวยงาม และสะอาด การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ จัดห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่ง ศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้โดยมีขั้นตอนการพัฒนาตั้งแต่ระดับต้นที่คำนึงถึงประโยชน์ตนเอง ยึดตนเองเป็นหลัก ไปจนถึงขั้นสุดท้ายที่มีการคำนึงถึงประโยชน์ผู้อื่นและสังคม และผู้ปฏิบัติตนตามกรอบมาตรฐานของสังคม สอดคล้องกับหลักศาสนาที่มุ่งเน้นให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกัน ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยมีหลักธรรมเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง สำหรับแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นั้นเป็น ผลงานของนักปรัชญาทางจริยธรรมในเบื้องต้น ต่อมาเป็นผลงานของนักจิตวิทยา และนักวิชาการทุกสาขา มุ่งเน้นการสร้างทัศนคติที่ดี อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนเอง

5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็น ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่ แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ดังควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้พ่อและแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จะทำให้ลูกมีความภาคภูมิใจ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก็ควรดูแลเอาใจใส่ลูก รวมไปถึงเครือข่ายให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

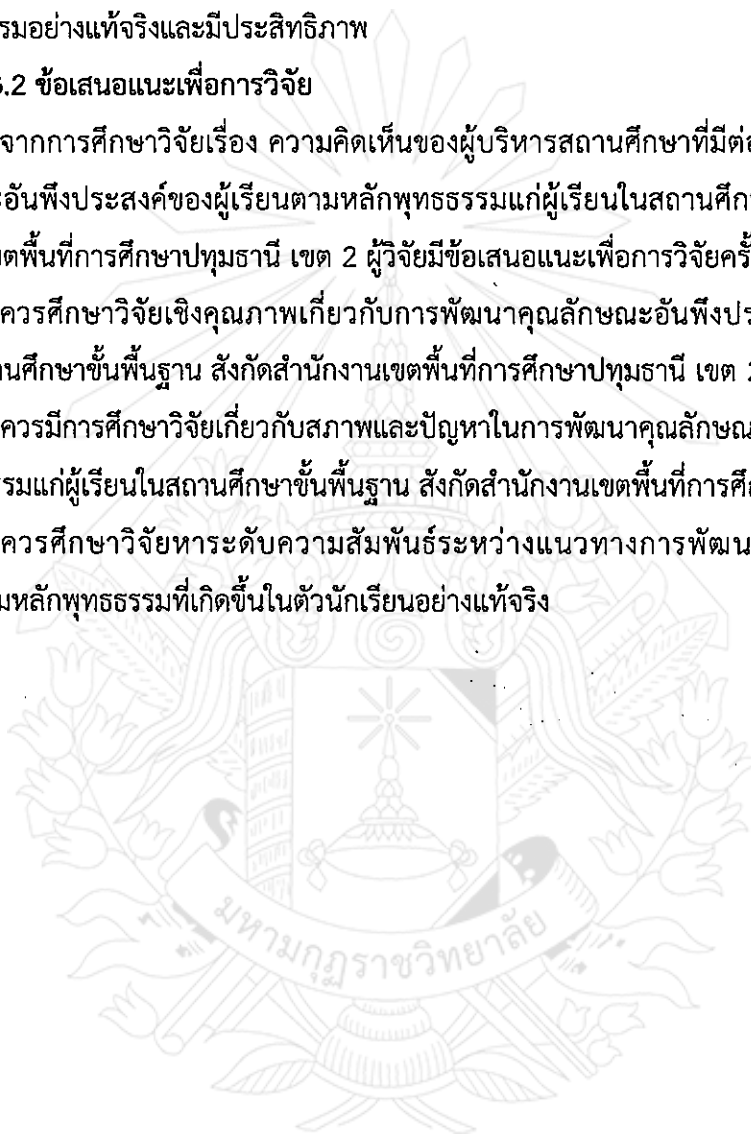
ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ดังควร

พัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้มีการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่กำหนดไว้ในแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่สอดคล้อง และตรงกับสภาพที่สถานศึกษาได้ดำเนินการและปฏิบัติอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้จัดเป็นระบบที่ชัดเจน เมื่อได้เห็นแนวทางตามกรอบแนวคิดของการวิจัยอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 1) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
- 3) ควรศึกษาวิจัยหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กรมการศาสนา. คู่มือพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, 2550.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. คุณลักษณะและภาพอนาคตของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ, 2546.

คณะกรรมการสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์. บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ต้องการความคิดเห็นของกรรมการสหกรณ์การเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์. อุดรดิตถ์ : สหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2551.

จารุพรรณ กุลติลภ. จิตตปัญญา (Contemplative Education). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. สู่ทิศทางใหม่ของการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ก้าวใหม่, 2548.

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนซ์, 2550.

ดุงเดือน พันธมนาวิน. ชุดโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม, 2551.

_____ การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551

พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมสัมมนาวิชาการ และประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2546. กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2546.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2549.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุริยสาสน์, 2545.

ประครอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ประครอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาสน์, 2543.
- รุ่ง แก้วแดง. คำกล่าวเปิดการสัมมนา เรื่อง วิถีชีวิตเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่. กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2543.
- สงศรี ชมพูนุศ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครศรีธรรมราช : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549). กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. รายงานการศึกษาวิจัยการศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2542.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ. ปทุมธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, 2552.
- สุพิน บุญชูวงศ์ และคณะ. ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตต่อหลักการเรียนการสอนโดยสรุปเนื้อหาด้วยแผนที่ความคิด. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2554.
- สุน อมรวิวัฒน์. หลักการบูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริราช, 2546.
- หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ. นนทบุรี : พันธุ์พันธ์การพิมพ์, 2549.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

- กำแหง จิตตะมาก. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2548.
- พระมหาใจ สอนไผ่. “ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาของสามเณรผู้เรียนบาลี”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- พระมหาสัญญา สวัสดิ์ไธสง. “ปัจจัยเชิงสาเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์นบถือพระพุทธศาสนาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมโครงการพุทธบุตร”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2549.

ไพศาล มีพร้อม. “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

พริยา นิลมาตร. “ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.

วันเพ็ญ เนตรประไพ. “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

รัชณี โภชนาธาร. “กระบวนการบริหารจัดการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน : กรณีศึกษาแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานจัดการองค์ความรู้, 2548.

โอภาส ยติกร. “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนชุมชนประโคน ตำบลโคกไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุรนารี, 2547.

3) บทความในวารสาร

วารุณี วงศ์วิเชียร. “การพัฒนาชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา”. วารสารดวงแก้ว. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2550) : 21.

วรรณาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”. วารสารศึกษาศาสตร์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2553) : 63-84.

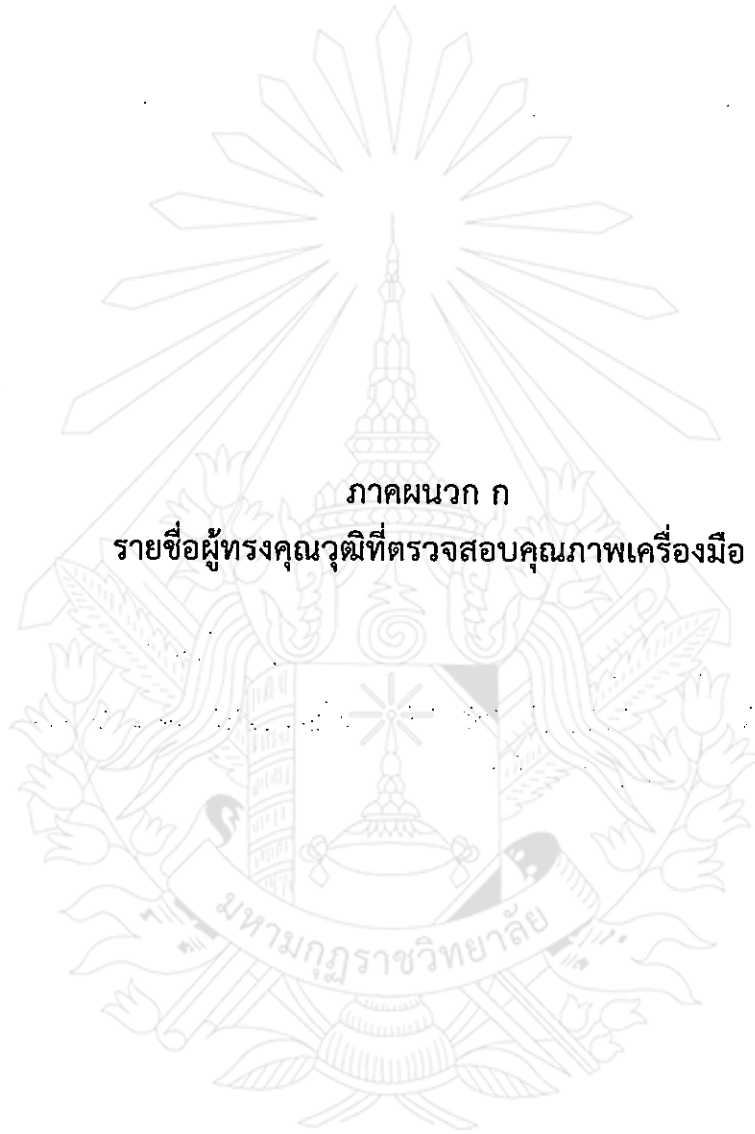
4) บทความจากเว็บไซต์ (Web Site)

ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส. “ประมวลคำในพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช 2549-2550”. 10 พฤษภาคม 2555. <<http://www.sufficiencyeconomy.org/show.php>> (10 May 2013).

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. พระครูพิศาลสรนาท

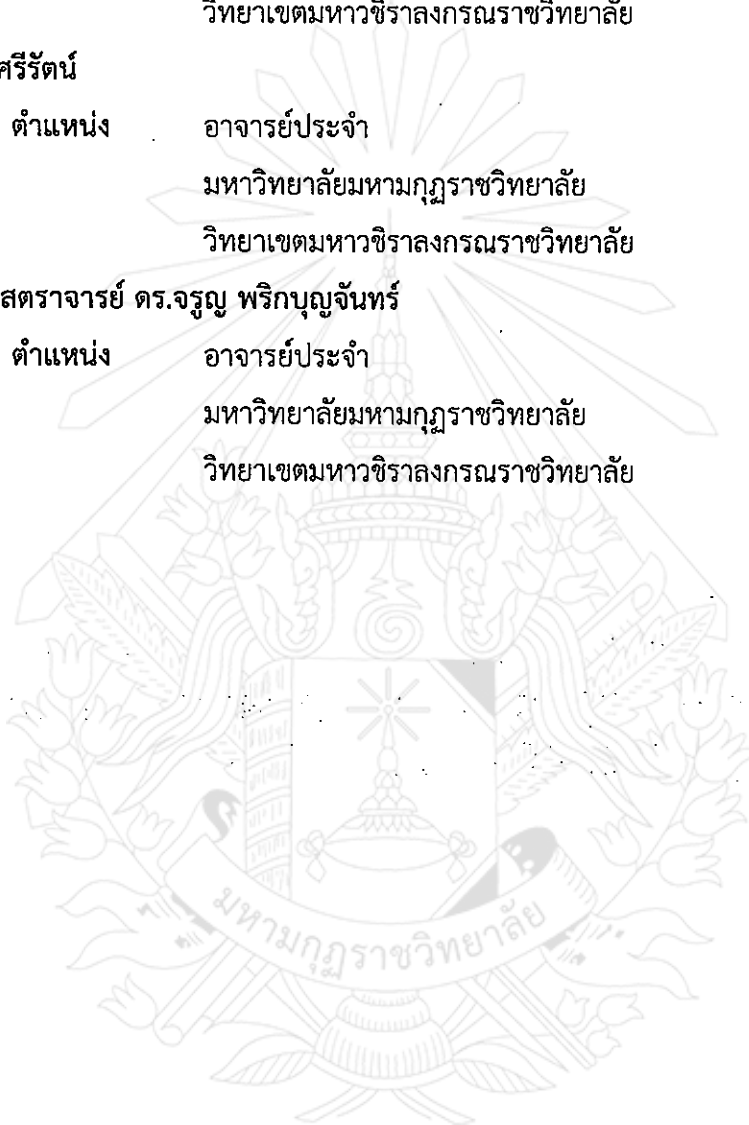
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

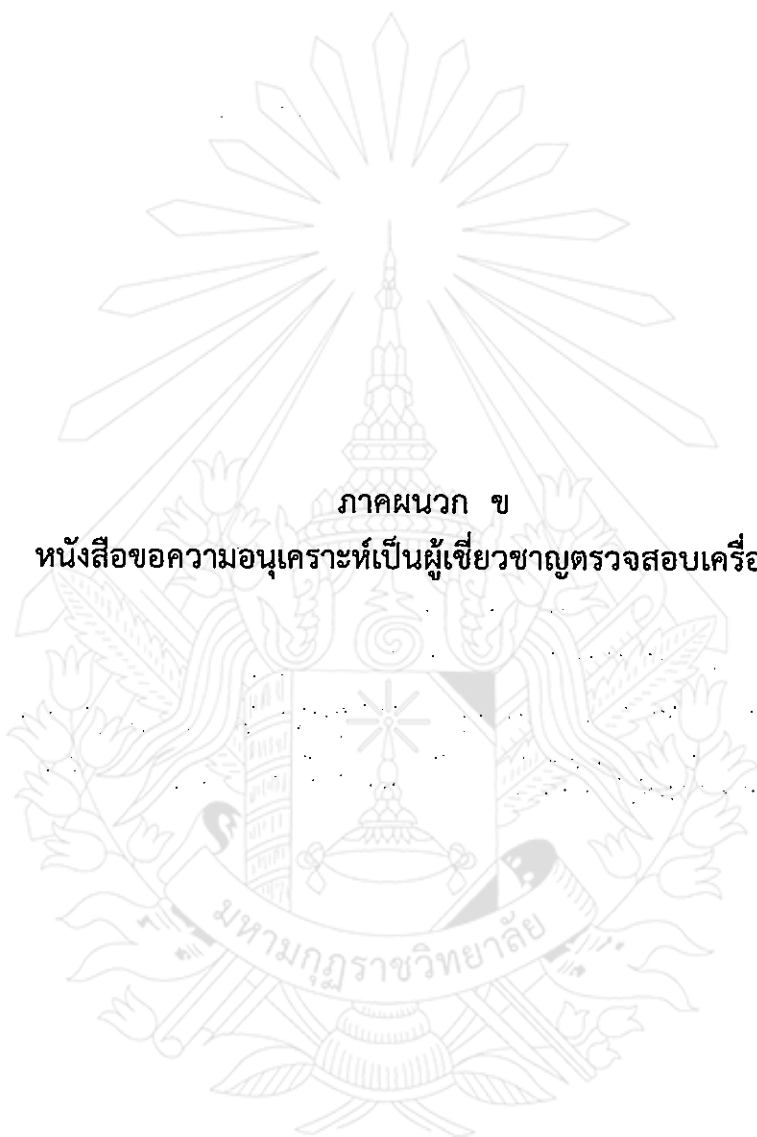
2. ดร.ภาวี ศรีรัตน์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรณ พริกบุญจันทร์

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๘๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร พระครูพิศาลสรนาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนิรมล ตูจินคา รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๗๐๑๐๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคั่นคว่ำ อีตระดังนี้

๑. ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. ดร.กฤตสุขชิน พลเสนา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ โดยเฉพาะจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก ท่านเป็นทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อ โปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอถวายความนับถือ

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕-๖๔๕-๐๓๘ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร.๐-๓๕-๖๔๕-๐๓๗

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๘๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร ดร.กวี ศรีรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนิรมล ตูจันดา รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๗๐๑๐๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคณาจารย์ ดังนี้

๑. ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. ดร.กฤตสุขิน พลเสน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ โดยเฉพาะจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อ โปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๘ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร.๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๗

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๘๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูญ พริกบุญจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนิรมล ตูจันดา รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๗๐๑๐๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระดังนี้

๑. ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. ดร.กฤตสุขชิน พลเสนา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

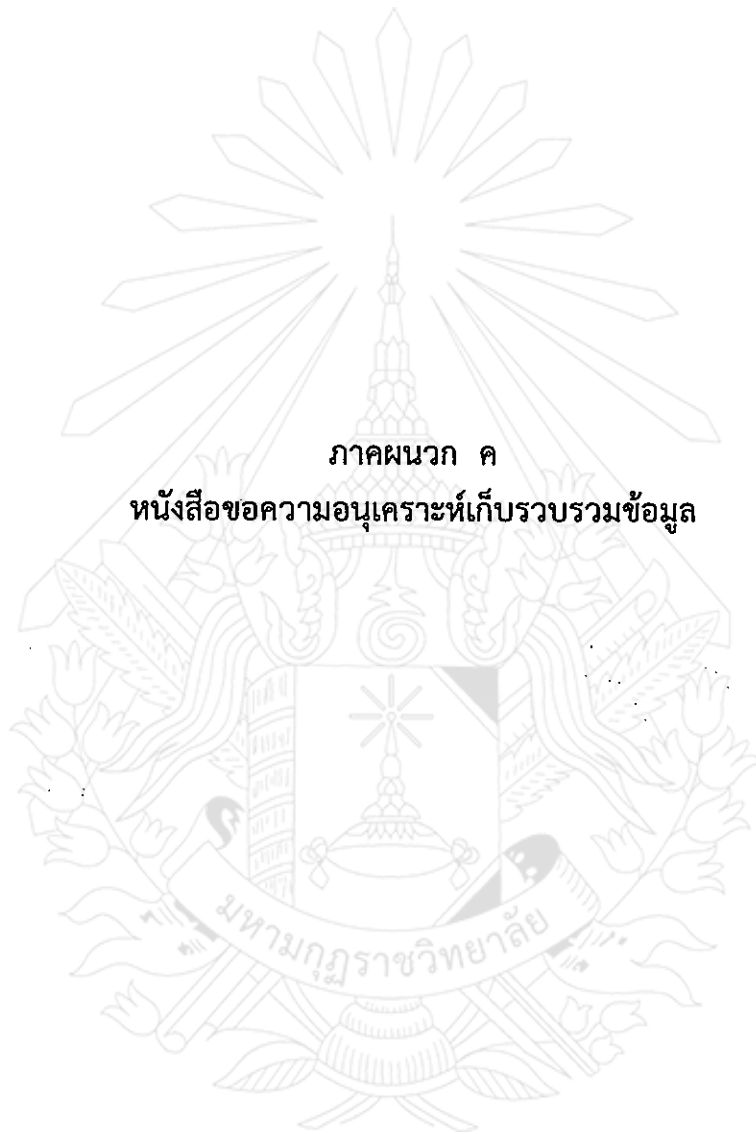
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันตวิทย์วิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๘ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร.๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๗

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๘๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวนิรมล ตูจินดา รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๗๐๑๐๒๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
พุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักพุทธธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคณา
อิตระดังนี้

๑. ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. ดร.กฤตสุขิน พลเสน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ในหน่วยงานของท่านเพื่อนำไปประกอบการ
ดำเนินงานวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๘ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร.๐-๓๕-๗๔๕-๐๓๗

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

.....

คำชี้แจง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นิรมล ตูจันดา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความเกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

1) เพศ

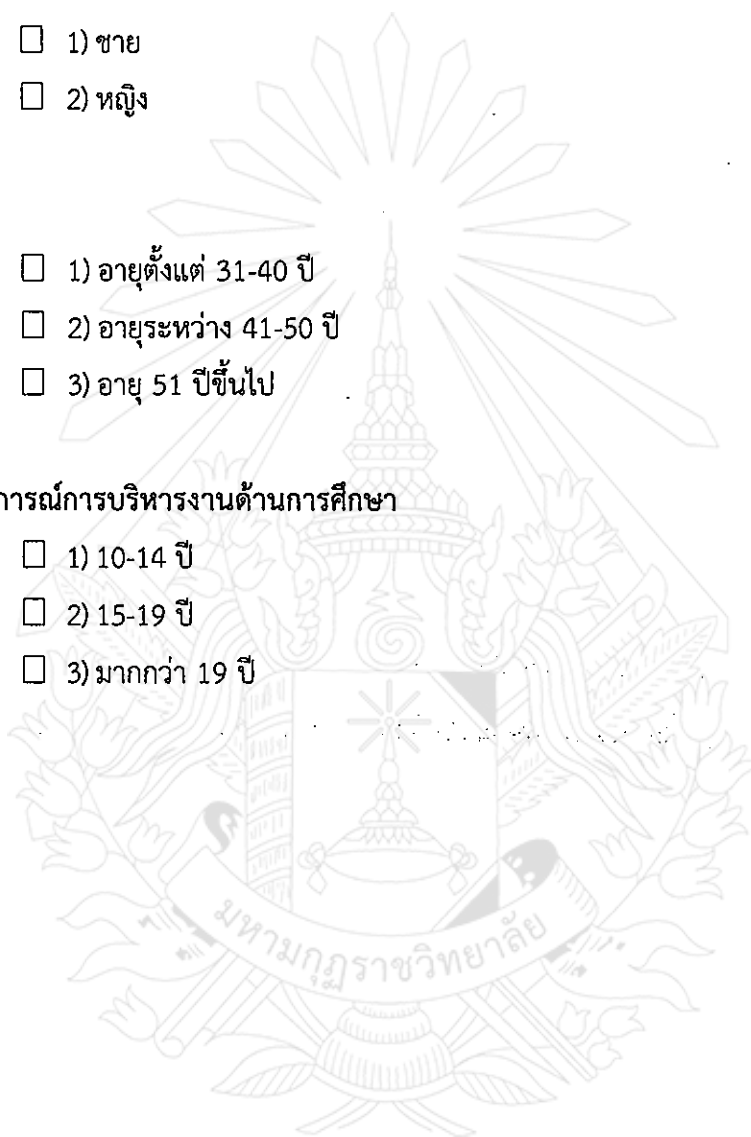
- 1) ชาย
 2) หญิง

2) อายุ

- 1) อายุตั้งแต่ 31-40 ปี
 2) อายุระหว่าง 41-50 ปี
 3) อายุ 51 ปีขึ้นไป

3) ประสบการณ์การบริหารงานด้านการศึกษา

- 1) 10-14 ปี
 2) 15-19 ปี
 3) มากกว่า 19 ปี

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อเพียงอย่างเดียวตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตัวอย่าง

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	ด้านการจัดการเรียนการสอน			✓		
00	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				✓	

อธิบาย

ตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า ได้มีความคิดเห็นของเด็กเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

ตัวอย่างข้อ 00 แสดงว่า ได้มีความคิดเห็นของเด็กเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม					
2.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
3.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น					
4.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยเน้นการอภิปราย และแสดงผลเชิงจริยธรรม					
5.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ตัวแบบ และกรณีตัวอย่าง					
6.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง					
7.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม					
8.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้การปรับพฤติกรรม					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1. ด้านการรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์						
1.	จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
2.	จัดกิจกรรมเผยแพร่แนวพระราชดำรัส					
3.	จัดกิจกรรมพิธีพุทธามามกะ					
4.	จัดกิจกรรมสมาธิก่อนเรียน					
5.	จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ					
2. ด้านการมีวินัย						
1.	จัดกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ เข้าก่อนเข้าเรียน					
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยการแต่งกาย					
3.	จัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี					
4.	จัดกิจกรรมรับผิดชอบดูแลสิ่งแวดล้อม (เวรสี)					
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต						
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมคนดีซื่อตรง					
2.	จัดกิจกรรมคู่สัญญาภัลยาณมิตร					
3.	จัดกิจกรรมบุคคลตัวอย่าง "ซื่อตรงจริงใจ"					
4.	จัดกิจกรรมมอบรางวัล นักเรียนดีซื่อสัตย์					
4. ด้านใฝ่เรียนรู้						
1.	จัดกิจกรรมห้องสมุด (กลุ่มเพื่อนรัก-ยอดนักอ่าน)					
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน					
3.	จัดกิจกรรมส่งเสริมชุมนุมทางวิชาการ					
4.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน					
5.	จัดกิจกรรมสอบธรรมะศึกษา					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)						
5. ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน						
1.	จัดกิจกรรมประกวดคุณธรรมระหว่างห้องเรียน					
2.	จัดกิจกรรมบันทึกความดี					
3.	จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรม					
4.	จัดกิจกรรมร่วมพัฒนาคุณธรรมกับผู้ปกครอง					
6. ด้านรักความเป็นไทย						
1.	จัดกิจกรรมสร้างเสริมมารยาทไทย					
2.	จัดให้มีห้องปฏิบัติธรรมในโรงเรียน					
3.	จัดกิจกรรมพิธีไหว้ครู					
4.	จัดกิจกรรมเทิดพระคุณพ่อ-พระคุณแม่					
5.	จัดการเข้าร่วมประเพณีไทยในชุมชนท้องถิ่น					
7. ด้านอยู่อย่างพอเพียง						
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์					
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวพอเพียง					
3.	จัดส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนปลอดภัย (ธนาคารขยะ)					
4.	จัดส่งเสริมกิจกรรมวางแผนการใช้เงิน					
8. ด้านมีจิตสาธารณะ						
1.	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์					
2.	จัดกิจกรรมร่วมบริจาคสิ่งของ/บริจาคโลหิต					
3.	จัดกิจกรรมพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย					
4.	จัดกิจกรรมสภานักเรียน					
5.	จัดกิจกรรมแผนที่คนดี					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี						
1.	ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
2.	สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
3.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
4.	สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
5.	เชิญบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
6.	ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
7.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นเข้าร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น					
8.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้าร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน						
1.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม					
3.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
4.	จัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
5.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน					
6.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคารประกอบในบริเวณโรงเรียน					
7.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน					
8.	ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง					
9.	จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ บูชา					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ต่อ)						
10.	จัดห้องปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม					
ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน						
1.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน					
2.	ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน					
3.	เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ					
4.	แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ					
5.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้ทางโรงเรียนทราบ					
6.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่เด็กที่บ้าน					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน (ต่อ)						
7.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนได้จัดขึ้น					
8.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น					
9.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ชี้แจง

โปรดให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ตามหลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruency) จากผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 ท่าน

คะแนน 1 = วัดได้, 0= วัดไม่ได้, -1= ไม่แน่ใจ

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการจัดการเรียนการสอน							
1.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยเน้นการอภิปรายและแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ตัวแบบและกรณีตัวอย่าง	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)							
6.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8.	ส่งเสริมให้มีการนำเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมมาสอน โดยการใช้การปรับพฤติกรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
1. ด้านการรักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์							
1.	จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมเผยแพร่แนวพระราชดำรัส	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	จัดกิจกรรมพิธีพุทธามามกะ	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดกิจกรรมสมาธิก่อนเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2. ด้านการมีวินัย							
1.	จัดกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ เข้าก่อนเข้าเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยการแต่งกาย	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	จัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดกิจกรรมรับผิดชอบดูแลสิ่งแวดล้อม (เวรสี)	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)							
3. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต							
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมคนดีชื่อตรง	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมคู่สัญญาภักตยามิตร	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	จัดกิจกรรมบุคคลตัวอย่าง "ชื่อตรงจริงใจ"	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดกิจกรรมมอบรางวัล นักเรียนดีซื่อสัตย์	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4. ด้านใฝ่เรียนรู้							
1.	จัดกิจกรรมห้องสมุด (กลุ่มเพื่อนรัก-ยอดนักอ่าน)						
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน						
3.	จัดกิจกรรมส่งเสริมชุมนุมทางวิชาการ						
4.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน						
5.	จัดกิจกรรมสอบธรรมะศึกษา						
5. ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน							
1.	จัดกิจกรรมประกวดคุณธรรมระหว่างห้องเรียน						
2.	จัดกิจกรรมบันทึกความดี						
3.	จัดกิจกรรมโครงงานส่งเสริมคุณธรรม						
4.	จัดกิจกรรมร่วมพัฒนาคุณธรรมกับผู้ปกครอง						
6. ด้านรักความเป็นไทย							
1.	จัดกิจกรรมสร้างเสริมมารยาทไทย						
2.	จัดให้มีห้องปฏิบัติธรรมในโรงเรียน						
3.	จัดกิจกรรมพิธีไหว้ครู						
4.	จัดกิจกรรมเทิดพระคุณพ่อ-พระคุณแม่						
5.	จัดการเข้าร่วมประเพณีไทยในชุมชนท้องถิ่น						

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)							
7. ด้านอยู่อย่างพอเพียง							
1.	จัดกิจกรรมส่งเสริมออมทรัพย์	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวพอเพียง	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	จัดส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียน/ชุมชนปลอดภัย (ธนาคารขยะ)	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดส่งเสริมกิจกรรมวางแผนการใช้จ่ายเงิน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8. ด้านมีจิตสาธารณะ							
1.	จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	จัดกิจกรรมร่วมบริจาคสิ่งของ/บริจาคโลหิต	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	จัดกิจกรรมพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดกิจกรรมสภานักเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	จัดกิจกรรมแผนที่คนดี	1	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี							
1.	ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	สนับสนุนส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการใช้ตัวแบบที่ดี (ต่อ)							
5.	เชิญบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	ใช้ได้
6.	ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8.	เชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ดีเด่นเข้ามาร่วมกิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น	1	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน							
1.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น และสวยงาม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	ส่งเสริมให้มีการจัดสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	จัดสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
6.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาษิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ที่อาคารเรียน อาคารประกอบในบริเวณโรงเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (ต่อ)							
7.	ส่งเสริมให้มีการติดข้อความ ธรรมะ คติธรรม สุภาสิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมไว้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8.	ส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	ใช้ได้
9.	จัดสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไว้ประจำในโรงเรียน เพื่อเป็นที่เคารพสักการะ บูชา	1	1	1	1	1	ใช้ได้
10.	จัดห้องปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรม	1	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน							
1.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมที่ต้องการให้มีแก่ผู้เรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	ประชุมชี้แจงผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ให้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้แก่ผู้เรียน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมให้ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนทราบ	1	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	1	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กให้ทางโรงเรียนทราบ	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC	สรุป
		1	2	3			
ด้านการนำผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน (ต่อ)							
6.	ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครอง อบรม สั่งสอน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักพุทธธรรมแก่ เด็กที่บ้าน	1	1	1	1	1	ใช้ได้
7.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรม วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	1	1	1	1	1	ใช้ได้
8.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรม วันพ่อแห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	1	1	1	1	1	ใช้ได้
9.	เชิญผู้ปกครอง และผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรม วันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนได้จัดขึ้น	1	1	1	1	1	ใช้ได้

ค่า IOC รวมโดยเฉลี่ย 1.00 วัตถุประสงค์

ค่า IOC โดยรวมเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าดัชนีมากกว่า .67 จึงมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

หมายเหตุ

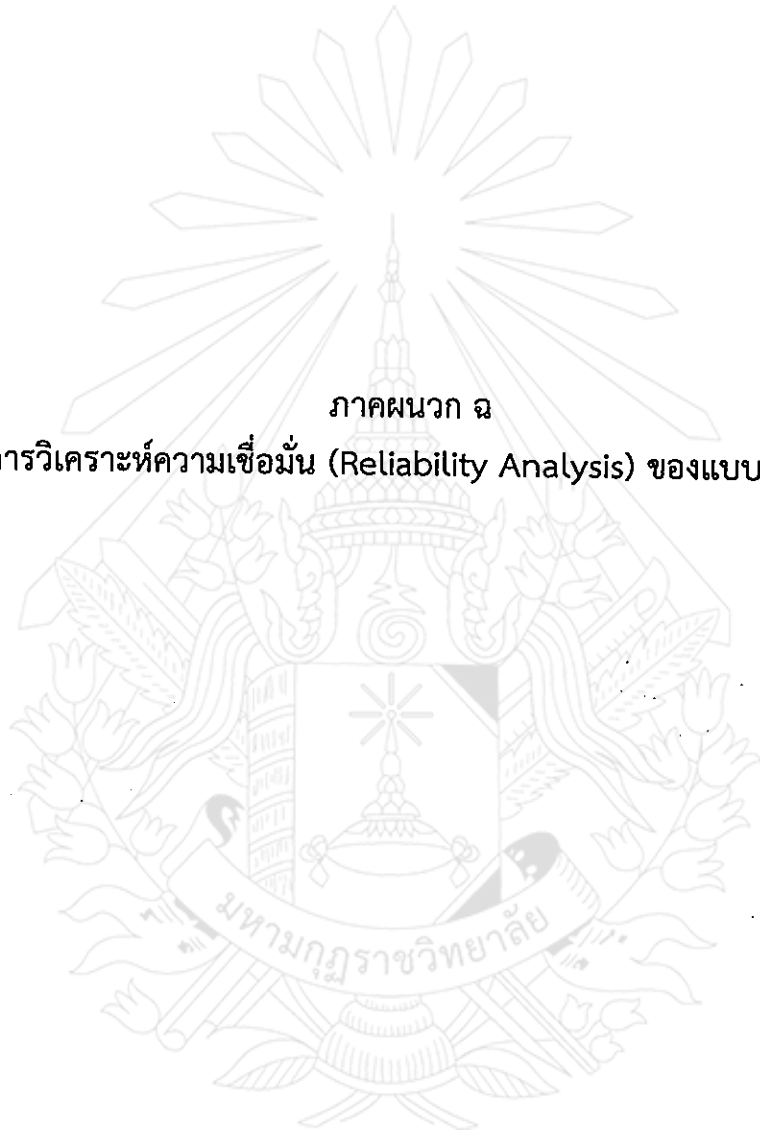
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 คือ พระครูพิศาลสรนาท

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 คือ ดร.ภาวี ศรีรัตน์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา พริกบุญจันทร์

มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม
หลักพุทธธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis)

>Note # 11943. Command name: RELIABILITY

>No SCALE subcommand was found. Scaling will be done on all specified

>variables.

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALL)

Item-total Statistics

	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
1.	A1	2.7000	.7022	30.0
2.	A2	3.0333	.6149	30.0
3.	A3	2.9333	.9072	30.0
4.	A4	3.0000	.8305	30.0
5.	A5	2.9667	.6687	30.0
6.	A6	2.6000	.7240	30.0
7.	A7	2.9000	.7120	30.0
8.	A8	2.7333	.7849	30.0
9.	B1	3.2000	.7611	30.0
10.	B2	3.2333	.7739	30.0
11.	B3	3.3000	.7944	30.0
12.	B4	2.9000	.8030	30.0
13.	B5	2.9667	.8899	30.0

	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
14.	B6	3.0333	1.0981	30.0
15.	B7	3.1000	.8847	30.0
16.	B8	3.0667	.9072	30.0
17.	B9	2.5333	.8193	30.0
18.	B10	3.0667	.7849	30.0
19.	B11	3.2333	.7739	30.0
20.	B12	3.3000	.7944	30.0
21.	B13	2.7000	.7022	30.0
22.	B14	3.0333	.6149	30.0
23.	B15	2.9333	.9072	30.0
24.	B16	3.0000	.8305	30.0
25.	B17	2.9667	.6687	30.0
26.	B18	2.6000	.7240	30.0
27.	B19	2.9000	.7120	30.0
28.	B20	2.7333	.7849	30.0
29.	B21	3.2000	.7611	30.0
30.	B22	3.4000	.7701	30.0
31.	B23	3.4000	.7240	30.0
32.	B24	3.3333	.7581	30.0
33.	B25	3.4333	.7739	30.0
34.	B26	3.1667	.7915	30.0
35.	B27	3.1333	.7761	30.0
36.	B28	2.9000	.7120	30.0
37.	B29	2.7333	.7849	30.0
38.	B30	3.2000	.7611	30.0
39.	B31	3.4000	.7701	30.0

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
32.	B32	3.4000	.7240	30.0
33.	B33	2.9000	.7120	30.0
34.	B34	2.7333	.7849	30.0
35.	B35	3.2000	.7611	30.0
36.	B36	3.4000	.7701	30.0
37.	C1	3.0667	.8277	30.0
38.	C2	3.0667	1.0807	30.0
39.	C3	3.5667	.9353	30.0
40.	C4	3.4667	.6814	30.0
41.	C5	3.4000	.7701	30.0
42.	C6	3.4000	.7240	30.0
43.	C7	3.3333	.7581	30.0
44.	C8	3.4333	.7739	30.0
45.	D1	2.7000	.7022	30.0
46.	D2	3.0333	.6149	30.0
47.	D3	2.9333	.9072	30.0
49.	D4	3.0000	.8305	30.0
50.	D5	2.9667	.6687	30.0
51.	D6	2.6000	.7240	30.0
52.	D7	2.9000	.7120	30.0
53.	D8	2.7333	.7849	30.0
54.	D9	3.4000	.7240	30.0
55.	D10	3.3333	.7581	30.0
56.	E1	2.7000	.7022	30.0
57.	E2	3.0333	.6149	30.0
58.	E3	2.9333	.9072	30.0

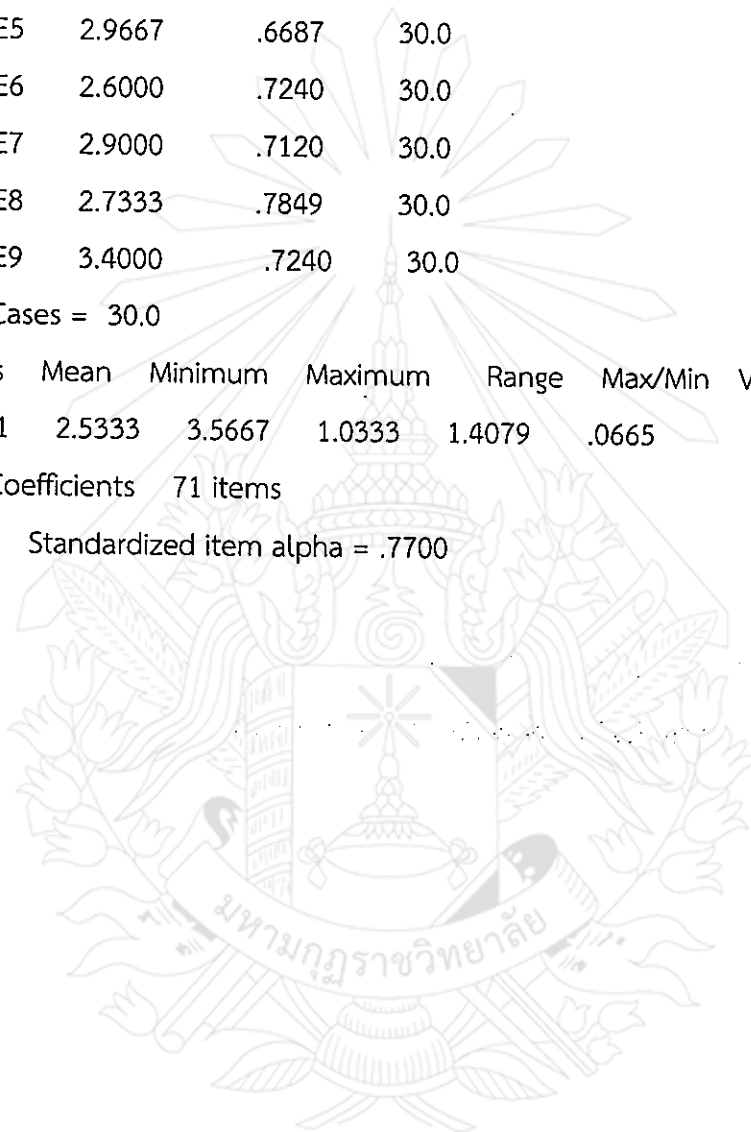
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
59.	E4	3.0000	.8305	30.0
60.	E5	2.9667	.6687	30.0
61.	E6	2.6000	.7240	30.0
62.	E7	2.9000	.7120	30.0
63.	E8	2.7333	.7849	30.0
64.	E9	3.4000	.7240	30.0

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
3.0821	2.5333	3.5667	1.0333	1.4079	.0665	

Reliability Coefficients 71 items

Alpha = .97 Standardized item alpha = .7700

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวนิรมล ตูจันดา
 วัน เดือน ปีเกิด : วันที่ 12 มีนาคม 2502
 ภูมิลำเนา : จังหวัดสมุทรปราการ
 ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ 929/131 ตำบลบางปู อำเภอเมือง
 จังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษา

ประถมศึกษา : โรงเรียนศรีวิทยาปากน้ำ สมุทรปราการ
 มัธยมศึกษา : โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
 ปริญญาตรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร (กศ.บ.)
 ปริญญาโท : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (คม.บริหารการศึกษา)

ประสบการณ์การทำงาน

ปัจจุบัน : ครูชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนบดินเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ

